

ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ฉมาพร ขจรบุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ฉมาพร ขจรบุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บทคัดย่อ
ของ
อมาพร ขจรบุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

อมาพร ขจรบุญ. (2551). *ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผศ.ดร. อ้อมเดือน สดมณี, ผศ.ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่สำคัญในการศึกษา 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) เพื่อศึกษาตัวแปรปัจจัยทางจิตและสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 400 คน ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยทางจิต คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และความเชื่ออำนาจในตน ตัวแปรปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรที่ละขั้น (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีปัจจัยทางจิตใจ (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน) และลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ) แตกต่างกันในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
2. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง ไม่มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มตรงข้ามทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
3. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง

พันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้ามทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรในสังกัด
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

4. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง และ
การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก จะมี
พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้ามทั้ง
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มี
อายุระหว่าง 30-39 ปี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

5. ปัจจัยทางจิต (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน) และลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของ
ผู้บริโภค และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์
ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทั้ง
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย โดย

5.1 กลุ่มรวม มีตัวแปร 2 ตัว สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 45 โดยตัวแปรที่มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงสุด โดยถูก
คัดเลือกเข้าทำนายในอันดับแรก คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจาก
สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ตัวแปรที่สองคือการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

5.2 กลุ่มย่อยเพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง พบว่า ตัวแปรสำคัญในลำดับแรกที่
สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทั้ง 2 กลุ่ม คือ
เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้ร้อยละ 49 และ 42
ตามลำดับ

5.3 กลุ่มย่อยอายุ ได้แก่ กลุ่มบุคลากรที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี กลุ่มบุคลากรที่มีอายุ
ระหว่าง 30-39 ปี และกลุ่มบุคลากรที่มีอายุระหว่าง 40-65 ปี พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับ
แรกทั้ง 3 กลุ่ม คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ร้อยละ
57, 35 และ 39 ตามลำดับ

5.4 กลุ่มย่อยระดับการศึกษาของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับแรกในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
และสูงกว่าปริญญาตรี คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรม ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 34 และ 63 ตามลำดับ

5.5 กลุ่มรวม ตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยถูกคัดเลือกเป็นอันดับรองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

THE PSYCHOLOGICAL AND SOCIAL FACTORS RELATED TO THE GENETICALLY
MODIFIED ORGANISMS (GMOs) PRODUCTS CONSUMPTION BEHAVIORS OF PERSONAL
AT MINISTRY OF SCIENCES AND TECHNOLOGY

AN ABSTRACT

BY

CHAMAPORN KAJORNBOON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

May 2008

Chamaporn Kajornboon. (2008). Psychological and social factors related to the Genetically Modified Organism (GMOs) products consumption behaviors of personal at Ministry of Science and Technology. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Omduean Sodmanee, Asst. Prof. Dr. Ungsinun Intarakamhang.

The two main objectives of this research were : 1) To find out the interaction between psychological and social factors related to the genetically modified organism (GMOs) products consumption behaviors and 2) To study the power of predicting genetically modified organism (GMOs) products consumption behaviors between the whole group and the small groups

The sampling groups consisted of 400 persons between male and female three groups of ages 18-29 years old , 30-39 years old, more than 40 years old and person three groups education, who have lower education, who graduated from bachelor degree and who have higher education at Ministry of Science and Technology. Two psychological factors consisted of : attitude towards to the genetically modified organism (GMOs) products consumption behavior and internal locus of control . Three dependent social factors consisted of : social support, involvement of consumer and receipt the news on the media or other instrument to the genetically modified organism (GMOs) products .

The research findings were as follows:

There was statistical significant difference between social factors and psychological factors both the whole group and small groups.

1. There was no interaction effect between attitude towards the genetically modified organism (GMOs) products and social support to the genetically modified organism (GMOs) products consumption behavior both the whole group and small groups.

2. There was interaction effect between internal locus of control and involvement of consumer related to the genetically modified organism (GMOs) products consumption of personal in Ministry of Science and Technology in 2 small groups, person between 30-39 years old and higher education .

3. There was interaction effect between internal locus of control and receipt the news on the media or other instrument to the genetically modified organism (GMOs) products related to the genetically modified organism (GMOs) products consumption of personal in Ministry of Science and Technology in 2 small groups, person between 30-39 years old and higher education .

4. Psychological factors and Social factors could be taken together to predict the genetically modified organism (GMOs) products consumption of personal in Ministry of Science and Technology , the determination power being 45.0 in whole group and attitude towards the genetically modified organism (GMOs) products and to the genetically modified organism (GMOs) products consumption behavior both the whole group and small groups.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ของ

นมาพร ขจรบุญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังศิรินทร์ อินทรกำแหง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังศิรินทร์ อินทรกำแหง)

.....กรรมการ

(ว่าที่ร้อยตรี ดร. มนต์ บุญประกอบ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาชี้แนะอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังศิรินทร์ อินทรกำแหง ที่ได้สละเวลาและทุ่มเทในการให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสละเวลาอันมีค่าในการอ่านเพื่อตรวจปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำปริญญาานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย รวมทั้งท่านได้เสียสละเวลาให้แก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา และ ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ ที่กรุณามาเป็นกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้กรุณาอ่านและชี้แนะเพิ่มเติมงานวิจัยฉบับนี้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยและการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่น 4 ทุกคน ที่ให้กำลังใจกันเสมอมา ขอขอบคุณคุณคุณป้ามา เกตุอำ นิสิตปริญญาโท ที่ช่วยดูแลการวิเคราะห์ข้อมูล และสุดท้ายขอขอบพระคุณครอบครัวขจรบุญที่เป็นกำลังใจที่ดีที่สุดในการศึกษาครั้งนี้

ธมาพร ขจรบุญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาวิจัย 1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย 5
	ความสำคัญของการวิจัย 5
	ขอบเขตของการวิจัย..... 5
	นิยามศัพท์ 6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย 9
	สมมติฐานการวิจัย 11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 12
	ความหมายพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม..... 12
	การวัดพฤติกรรมกรรมการบริโภคและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15
	แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภค 17
	ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค..... 18
	เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 19
	ความเชื่ออำนาจในตนกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม..... 24
	ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค 29
	การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค 29
	การสนับสนุนทางสังคม..... 31
	การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ 35
	ลักษณะทางชีวสังคมกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค..... 40
	อายุกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 40
	เพศกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม..... 40
	ระดับการศึกษากับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม 40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 44
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 45
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 54
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
	ส่วนแรก ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตและสังคม 58
	ลักษณะชีวสังคมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี..... 59
	ส่วนที่สอง การศึกษาผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม... 60
	ส่วนที่สาม การทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี..... 71
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 75
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย..... 75
	สรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ 1 76
	สรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ 2 77
	สรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ 3 79
	สรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ 4 80
	ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ 82
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 83
บรรณานุกรม	 85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก .....
.....

ภาคผนวก ก ตารางแสดงค่าสถิติต่างๆ .....
.....

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าสถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ .....
.....

ประวัติย่อผู้วิจัย.....
.....

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานะของประชากรโลกที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และในอนาคตข้างหน้า ซึ่งองค์การสหประชาชาติคาดว่าในปี พ.ศ. 2553 จะมีประชากรโลก 7 พันล้านคน เพิ่มขึ้นถึง 107 ล้านคนในอีก 50 ปีข้างหน้า ในขณะที่พื้นที่การเกษตรกลับลดน้อยถอยลง เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยมากขึ้น ประกอบกับปัญหาภาวะและความเสื่อมโทรมของป่าและดินที่จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งที่มนุษยจะเผชิญในอนาคตข้างหน้า คือ การหาวิธีเพิ่มอาหารให้เพียงพอต่อประชากรโลกโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ทั้งนี้ ซึ่งเป็นไปได้ก็ด้วยการเพิ่มสมรรถภาพในการผลิตทางการเกษตรมากกว่าที่จะเพิ่มพื้นที่การผลิต ในอดีตจากการเพิ่มผลผลิตด้วยการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมี ปุ๋ย เครื่องจักรกล และการขยายพื้นที่การเกษตรในช่วง 30 ปีนั้น ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเทคโนโลยีชีวภาพจึงได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิตอาหารในศตวรรษหน้า และสามารถแก้ปัญหาที่เป็นข้อจำกัดทางการผลิตทางการเกษตรได้อย่างกว้างขวาง ดังเช่น การเพิ่มผลผลิตโดยการพัฒนาพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่ให้ผลผลิตสูง การผลิตอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรโลก เป็นสิ่งที่สังคมโลกมีความวิตกกังวล หากไม่มีการเตรียมการที่เหมาะสมย่อมส่งผลให้เกิดการขาดแคลนอาหารในระยะเวลายาวนานนัก การลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันนี้มีการใช้สารเคมีเพื่อการกำจัดแมลงศัตรูพืช และโรคพืช ในอัตราค่อนข้างสูง เกษตรกรรายย่อยมักจะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการจัดการ ปัจจัยการผลิตหรือประสิทธิภาพการขาดทุน เพราะต้นทุนการผลิตสูง ยิ่งไปกว่านั้นสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดศัตรูพืช มีผลเสียต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นอย่างมาก การนำเทคโนโลยีด้านการตัดต่อยีนพันธุกรรมมาใช้เพื่อผลิตพันธุ์พืชที่ต้านทานต่อโรค หรือแมลงศัตรูพืช เป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรส่งผลดีต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชากรโลกตลอดจนการรักษาสุขภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้สูงขึ้นขณะเดียวกันจะช่วยลดต้นทุนด้าน การผลิตลงทำให้ผู้ผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตในพื้นที่เดิมได้ต่อไปโดยไม่ต้องตัดไม้ทำลายป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่การเพาะปลูก นับว่าเป็นการรักษาป่าและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เทคโนโลยีสามารถเอื้อต่อการอนุรักษ์

พันธุ์พืชหรือสัตว์ที่หายากหรือใกล้จะสูญพันธุ์ โดยการนำมาเพิ่มปริมาณหรืออนุรักษ์ไว้ในรูปแบบที่เหมาะสม

จากความวิตกกังวล เรื่องการเพิ่มคุณภาพและปริมาณการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรโลกที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ นี้ พร้อมทั้งความต้องการปริมาณอาหารที่มากขึ้นและอาหารที่มีคุณภาพดีขึ้นเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต และได้รับบริการด้านสุขภาพมากขึ้นดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาและยากจน ซึ่งเรื่องผลิตภัณฑ์สินค้าอุปโภคบริโภคเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่นอกจากจะช่วยในการดำรงชีวิตและการมีพละทานามัยที่สมบูรณ์ ต่อสู้กับโรคภัยต่างๆ รวมทั้งความต้องการให้มีวิธีป้องกันมลพิษจากอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพชีวิตดีขึ้น หลายประเทศจึงปรับมาตรฐานชีวิตการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศ เช่น การพิถีพิถันในการเลือกเครื่องอุปโภคและบริโภคที่ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น เป็นต้น จากความวิตกกังวลดังกล่าว จึงทำให้มนุษย์เริ่มหันมาศึกษาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคด้วยสินค้านวัตกรรมจากการดัดแปลงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต โดยการตัดต่อยีนซึ่งมีมานานกว่า 25 ปี เริ่มต้นจากการปรับปรุงวิธีการทางเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตในพืชชนิดต่างๆ การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช การนำเทคนิคเพาะปลูกพืชในน้ำยา การใช้สารเคมีในการเกษตรการสังเคราะห์พันธุ์พืชใหม่ๆ โดยการปรับปรุงพันธุกรรมชาติเพื่อให้ผลผลิตดีขึ้น เป็นต้น

ในช่วงที่ผ่านมา ความก้าวหน้าทางวิทยาการของมนุษย์ได้พัฒนาขึ้นมาก จนกระทั่งสามารถจำแนกยีน (Gene) ได้ว่า พืช สัตว์ จุลินทรีย์แต่ละชนิดมีหน่วยทางพันธุกรรมที่มีลักษณะเป็นดีเอ็นเอ (Deoxyribo Nucleotide acid :DNA)แบบใด ซึ่งอาจรวมอยู่ในโครโมโซมหรือส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต หน่วยพันธุกรรมหรือยีนสามารถทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งในเซลล์ เพื่อให้สิ่งมีชีวิตนั้นมีการพัฒนาและเจริญเติบโตได้อย่างปกติ บางครั้งเราเรียกว่าสารพันธุกรรม จวบจนกระทั่งมาถึงยุคสมัย ปี ค.ศ.2000 การพัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพ ช่วยให้เข้าใจกลไกการทำงานของสารพันธุกรรมและยีนต่างๆ เทคนิคในปัจจุบันเปิดโอกาสให้สามารถตัดต่อ ดัดแปลงพันธุกรรม โดยการตัดต่อยีนจากสิ่งมีชีวิตต่างๆเข้าสู่พืช ทำให้ได้พืชพันธุ์ใหม่ๆ ได้อย่างที่ไม่เคยทำได้มาก่อน พืชพันธุ์เหล่านั้นคือ สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เรียกว่า จีเอ็มโอ (GMOs) ที่กำลังเข้ามามีบทบาทในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคและผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เป็นนวัตกรรมใหม่ออกสู่ท้องตลาด และได้มีประเด็นเรื่องผลกระทบต่อไม่พึงปรารถนาจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้านี้ดังกล่าว และการบริโภคจากสิ่งมีชีวิตที่มีการดัดแปลงพันธุกรรมนั้น ได้มีการถกเถียงกันอย่างมากเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยีด้าน “พันธุวิศวกรรม” ที่ได้เกิดขึ้นทั่วโลก เกือบทุกหนทุกแห่ง คนบางกลุ่มเห็นว่าเป็นการทำลายกับธรรมชาติที่เป็นอันตราย ในขณะที่อีกฝ่ายก็ได้แย้งอย่างแข็งขันว่าเป็นบุญแจกออกสำคัญที่จะเข้าไปสู่หนทางการแก้ปัญหา เรื่องความอดอยากขาดแคลนอาหารของมนุษย์ ลดความทุกข์ทรมาน

จากโรคภัยไข้เจ็บ และผลิตภัณฑ์สินค้าที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างมาก ดังที่กล่าวมาแล้วว่าในอนาคตประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นในขณะที่พื้นที่ทางการเกษตรมีจำนวนเท่าเดิม ดังนั้นผลิตภัณฑ์สินค้าที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยผลิตอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรโลก เนื่องจากให้ผลผลิตที่สูงมีโอกาสลดปริมาณการใช้สารปราบศัตรูพืช และยังสามารถเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าดั้งเดิมได้ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่คาดกันไว้ ได้มีการปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมเพื่อการพาณิชย์เพิ่มขึ้นสูงถึงกว่า 50 เท่าตัวจากประเทศต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก พื้นที่ในการเพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมมีบริเวณรวมกันถึงกว่า 90 ล้านเฮกตาร์ (ประมาณกว่า 9.0 แสนตารางกิโลเมตร) (James, 2005) ซึ่งปริมาณพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมที่เพิ่มขึ้นนี้ไม่ได้มีแต่ในเฉพาะประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงหรือประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น แต่มีจำนวนประเทศกำลังพัฒนาที่ได้นำเทคโนโลยีนี้มาใช้เพิ่มขึ้นถึงกว่าเท่าตัวและยังคงคาดว่าพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมจะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วต่อไป จากข้อมูลในปี ค.ศ. 2004 (James, 2004) พบว่า ถ้านับเฉพาะในประเทศหลักที่มีการเพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรม 5 ประเทศ อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา อาร์เจนตินา แคนาดา บราซิล และจีน รวมกันจะมีพื้นที่รวมมากถึง 77.9 ล้านเฮกตาร์ โดยที่พืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมเพื่อการเพาะปลูกเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพด ฝ้าย และคาโนลา แต่อย่างไรก็ดีก็ยังคงมีความกังวลและการต่อต้านของสาธารณชนที่มีต่อเทคโนโลยีการดัดแปลงพันธุกรรมนี้ได้เพิ่มระดับสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีความรุนแรงขึ้นด้วยในบางครั้ง ดังที่จะสังเกตเห็นได้ว่า จำนวนของผู้บริโภคในประเทศยุโรปที่ยอมรับผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีการดัดแปลงยีนนั้นมีจำนวนลดลง ทั้งที่องค์การสหประชาชาติและหน่วยงานระดับนานาชาติหลายแห่งได้ออกประกาศเตือนในช่วงเวลาเดียวกันนี้ว่า โลกของเรากำลังเผชิญกับปัญหาภัยร้ายแรงของการขาดแคลนอาหารอยู่ในปัจจุบัน และคงเป็นไปได้ที่ประชาคมโลกจะหันหน้าหนีพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมถ้าจะต้องแก้ปัญหาความอดอยากของมนุษยชาติ (Nap และคณะ, 2003) ประเด็นความขัดแย้งระดับโลกระหว่างข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ในการสร้างสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น คงจะดำเนินต่อไปอีกเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยของเราเองจำเป็นต้องศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการควบคุมดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพ (biosafety) จากผลกระทบที่อาจเกิดจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยเฉพาะในกรณีความเสี่ยงที่พืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมอาจก่อให้เกิดได้ ถ้าประเทศไทยมีนโยบายอนุญาตให้เพาะปลูกพืชไร่ดัดแปลงพันธุกรรมเชิงพาณิชย์ขึ้นในอนาคต ขณะเดียวกันนี้ข้อสงสัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มาจากนวัตกรรมการตัดต่อยีนและการดัดแปรพันธุกรรมยังมีอยู่ แต่การนำไปใช้กลับจะเพิ่มพูนทวีขึ้นในอนาคตอันใกล้ เพราะผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่มา

จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นผลิตภัณฑ์แห่งการรอคอยของมนุษยชาติที่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้เป็นอย่างดีในด้านการผลิตและการบริการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่ได้จากนวัตกรรม การดัดแปลงพันธุกรรมหรือการตัดต่อยีน รวมไปถึงพืชและสัตว์สายพันธุ์ใหม่ซึ่งได้ถูกสั่งการให้สามารถปรับตัวได้ดีกับสภาวะที่แห้งแล้ง ขาดแคลนปุ๋ย สารอาหารและมีศัตรูมารบกวนจำนวนมาก พืชและสัตว์เหล่านี้สามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้มากมาย ไม่เพียงแต่เรื่องอาหาร ยังรวมถึงเรื่อง เสื้อผ้าและวัสดุอื่นๆ แต่สิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ ศักยภาพของเทคโนโลยีการตัดต่อยีนที่จะทำให้มี วิธีผลิตยารักษาโรคและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆขึ้นมาได้ในพืชรวมทั้งสารอาหารที่มีคุณค่าและราคาถูกลง มาก เช่น กล้วยที่มีวัคซีนป้องกันโรคท้องร่วงในผลกล้วย น้ำมันที่มีสารป้องกันโรคมาลาเรีย ข้าวที่มี วิตามินเอเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เหล่านี้เป็นตัวอย่างส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรมที่เรามองเห็นได้ และเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันโดยการเข้ามาปะปนในห่วงโซ่อาหาร มากยิ่งขึ้น ผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าวเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ว่ามีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด ใน ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์เริ่มศึกษาความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มากยิ่งขึ้น และเริ่มมีรายงานผลทั้งในแง่บวกและลบหลายกรณี แม้จะเชื่อมโยงได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยง แต่การพิสูจน์ในแต่ละกรณียังต้องใช้ เวลา ขณะเดียวกันไม่สามารถระบุได้ว่าผลิตภัณฑ์ ปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นการพิจารณา ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจึงต้องศึกษาเป็นรายกรณีไป อย่างไรก็ตาม สำหรับ ผู้บริโภคและผู้ผลิตในประเทศไทย ควรคำนึงถึงความปลอดภัยทางด้านสุขภาพของผู้บริโภค ขณะเดียวกันต้องให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนี้ เพื่อให้ เข้าใจและรู้เท่าทันในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในปัจจุบันอันจะเกิดผลดีต่อประเทศใน อนาคต

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยามเพื่อกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุของ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในลักษณะที่ประกอบด้วย ความ ตั้งใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม อันนำไปสู่การศึกษาค้นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ของบุคลากรในสังกัด กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางใน การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมแก่ ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
2. เพื่อศึกษาตัวแปรปัจจัยทางจิตและสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถรวบรวมเป็นองค์ความรู้ทางด้านสาเหตุของปัจจัยทางจิตและสังคมของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่ามีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมากน้อยเพียงใด และนำไปสู่การชี้แนะและกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่เป็นผลผลิตจากผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่มีผลต่อการพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมรวมทั้งเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวน 5,560 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
  - 1.1 ปัจจัยทางจิต ได้แก่.

1.1.1 เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง

พันธุกรรม

1.1.2 ความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภค

1.2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่

1.2.1 การสนับสนุนทางสังคม

1.2.2 การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค

1.2.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต

ดัดแปลงพันธุกรรม

2. ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษาของบุคลากร ในสังกัด
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง

พันธุกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** หมายถึง ข้าราชการ
พนักงานเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างที่ทำงาน ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์
นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย นักวิชาการ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ธุรการและเจ้าหน้าที่บัญชี

2. **ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม** หมายถึง ผลผลิตหรือสินค้าที่ได้จาก
สิ่งมีชีวิต ทั้งพืช สัตว์ จุลินทรีย์ที่ได้รับการดัดแปลงพันธุกรรมเป็นผลผลิตจากการใช้เทคโนโลยีพันธุ
วิศวกรรม (เทคนิคการตัดต่อยีน) ที่เป็นเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจของ
นักวิทยาศาสตร์ที่จะปรับปรุงพันธุ์ในพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ เพื่อให้มีคุณลักษณะที่จำเพาะเจาะจงตาม
ต้องการ เช่น ต้านทานแมลงศัตรูพืช คงทนต่อสภาพแวดล้อมหรือเพิ่มสารโภชนาการบางชนิด เช่น
ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมพวกวิตามิน ปู๋ยชีวภาพ วัคซีนต้านทานโรค

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม**
หมายถึง การตระหนักถึงประโยชน์และโทษ ความรู้สึกชอบไม่ชอบ และความพร้อมที่มีต่อการกระทำ
ในการจัดหาให้ได้มาในลักษณะของการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมใน
การอุปโภคบริโภคโดยวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการและปรับปรุงขึ้นใหม่
จากแบบวัดเจตคติจากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านของ ดวงเดือน พันธุวานิน (2524 : 5-9) และแบบวัด

ของศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (สังคม คุณคณากรสกุล . 2547) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดจนถึงไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 ซึ่งบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

2. **ความเชื่ออำนาจในตน** หมายถึง ปริมาณความเชื่อ และความตระหนักว่าผลต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งเชื่อว่าตนสามารถรับผลที่เกิดขึ้นได้ และควบคุมผลที่เกิดจากการบริโภคอุปโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างนำมาปรับดัดแปลงจากแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ ดวงเดือน พันธุวิน และ งามตา วรินทร์านนท์และคณะ. (2536: 38) ซึ่งใช้แบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 โดยผู้วิจัยนำแบบวัดมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีค่าความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

3. **การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค** หมายถึง การกระทำของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูลสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ได้รับรู้ เนื่องจากถูกกระตุ้นโดยการรับรู้ความเสี่ยง ความกดดันจากการต่อต้านผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม รวมถึงปัจจัยอื่นๆ เพื่อช่วยให้บรรลุผลหรือคุณค่าที่มีความสำคัญต่อผู้บริโภค ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบวัดการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ ซึ่งใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดจนถึงไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64 ซึ่งบุคลากร ในสังกัดกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของแบบวัดการมีส่วนร่วม แสดงว่า บุคลากรมีการมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของแบบวัดดังกล่าว

4. **การสนับสนุนทางสังคม** หมายถึง การสนับสนุนจากสังคมด้านอารมณ์และการกระทำ ทำให้รู้สึกว่าการกระทำหรือสิ่งที่ตนคิดนั้นเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง การยืนยันความมั่นใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม การให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลย้อนกลับและการสนับสนุนด้านข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น ความเอื้ออาทร

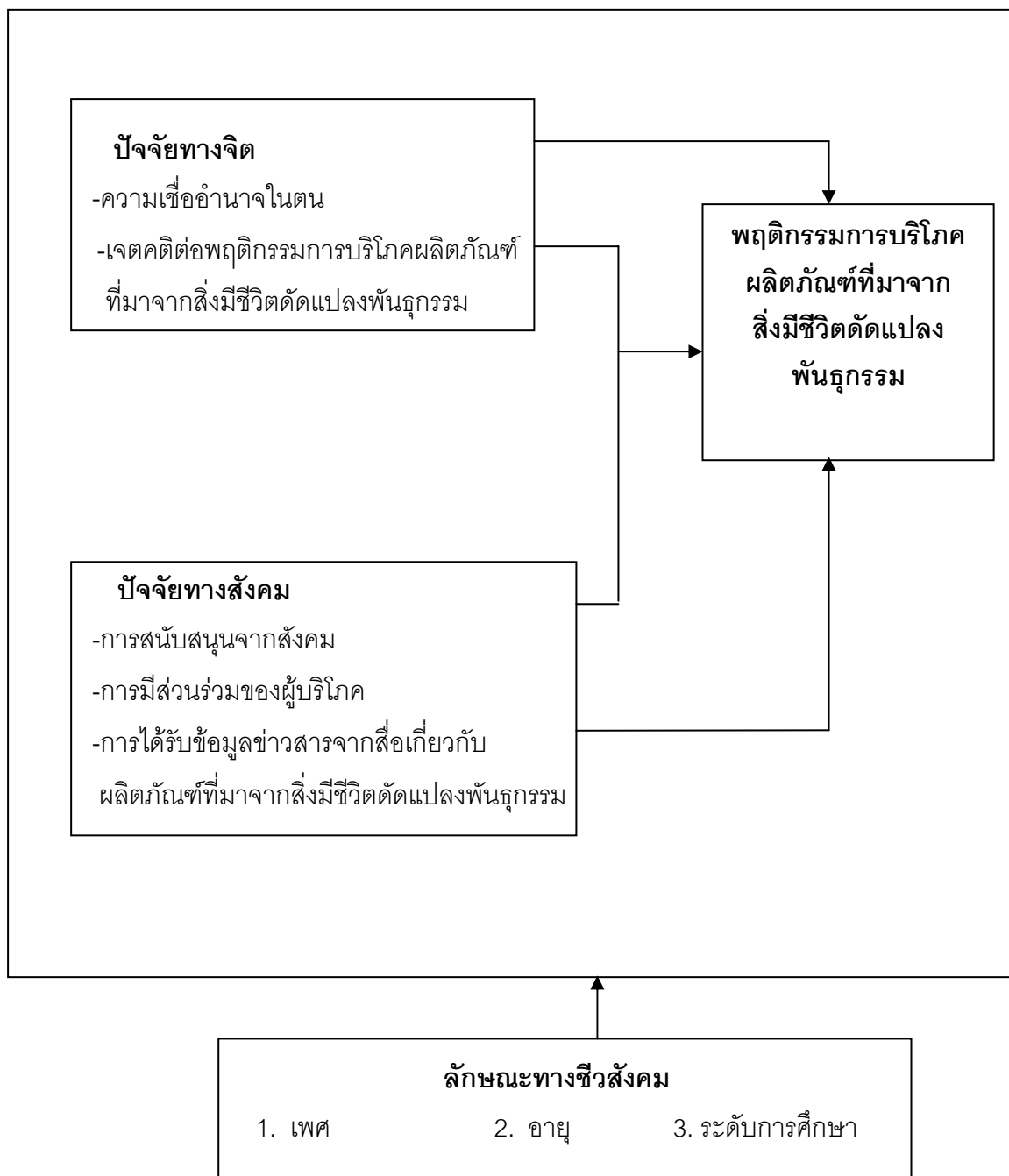
จากคนใกล้ชิดในการให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งแบบวัดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและปรับปรุงมาจากแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนจากสังคมของ พนาลัย อยู่สำราญ (2535) เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย ซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ซึ่งบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการได้รับการสนับสนุนสูงกว่าบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หมายถึง การที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดและการแลกเปลี่ยนข่าวสารจากสื่อผ่านช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การพบปะพูดคุย การบอกกล่าว และการรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสารมวลชนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งแบบวัดนี้ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อของวันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547) เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึงไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ซึ่งบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

6. พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หมายถึง ปริมาณการรายงานของผู้ตอบว่าตนเองมีการกระทำในการจัดหาให้ได้มาในลักษณะของการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 วัดจากระดับของการแสดงพฤติกรรมการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมซึ่งบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม แสดงว่ามีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งการกำหนดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นได้กำหนดจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องร่วมกับการประมวลเอกสารงานวิจัยต่างๆซึ่งพบว่ามีตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 2 ปัจจัยใหญ่คือ ปัจจัยภายในลักษณะทางจิตและปัจจัยภายนอกลักษณะทางสังคม ปัจจัยทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและความเชื่ออำนาจในตน ส่วนปัจจัยทางสังคม 3 ตัวได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาตัวแปรทางชีวสังคมเพื่อเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม สรุปเป็นภาพดังแสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุนทางสังคมมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

2. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

3. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

4. ตัวแปรปัจจัยทางจิต (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน) และปัจจัยทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยทางจิตและสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และค้นหาปัจจัยในการทำนายพฤติกรรม ซึ่งในการนำเสนอการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถจำแนกเป็นหัวข้อต่างๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ การซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและพฤติกรรมการอุปโภคบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ 1) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 2) ความเชื่ออำนาจในตนเองของผู้บริโภค และปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางสังคม 2) การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค 3) การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และลักษณะทางชีวสังคมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในหัวข้อต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

จากสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประชากรโลกที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากอดีตจนถึงปัจจุบันและในอนาคตข้างหน้า ในจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นมีทั้งประชากรโลกในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลัง ทำให้ต้องมีการแข่งขันกันเพิ่มผลผลิตและสินค้าให้เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นแต่มีพื้นที่การผลิตจำกัด ซึ่งประชากรเหล่านี้ไม่ว่าจะรวยหรือจนทุกคนล้วนแต่มีความต้องการจะบริโภคเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตจำนวนมากขึ้น และมีคุณภาพที่ดีขึ้น เป็นความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น (พรอณี ช.เจนจิต. 2538: 461; อ้างอิงจาก Maslow. 1945) ปัญหาในการผลิตสินค้าเพื่อใช้ในการบริโภคอุปโภคให้เพียงพอกับความต้องการที่สูงขึ้นดังกล่าว จึงมีการนำผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในการปรับปรุงพันธุ์พืช ปรับแต่งยีนพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตให้มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม เช่น

ทนต่อศัตรูพืชหรือมีความสามารถในการป้องกันตนเองจากศัตรูพืช ประโยชน์ต่อผู้บริโภคทำให้เกิด ัณูพืช ผักหรือผลไม้ที่มีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นทางโภชนาการ เช่น ส้มหรือมะนาวที่มีวิตามินซีเพิ่มมากขึ้น หรือผลไม้ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิมให้ผลผลิตมากกว่าเดิม แต่เทคโนโลยีทุกชนิดเมื่อมีข้อดีก็ย่อมต้องมีข้อเสีย ในกรณีของผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นข้อเสียคือมีความเสี่ยงและความซับซ้อนในการบริหารจัดการเพื่อให้มีความปลอดภัยและให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษ แม้ว่า ในขณะนี้ยังไม่มีรายงานว่ามีผู้ใดได้รับอันตรายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรม แต่ความกังวลต่อความเสี่ยงของการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็น สิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ดังนั้นในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรม ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคก่อน ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายพฤติกรรม การบริโภคว่า การบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ นั้นกล่าวไว้ว่าคือ การใช้สินค้าและบริการ ที่ผู้บริโภคมี ความพอใจในการบริโภคสินค้า มีความสามารถและเต็มใจที่จะจ่ายเงินซื้อ ส่วนคำว่า “การบริโภค” ในเศรษฐศาสตร์แนวพุทธรณินิยามว่า คือ “การใช้สินค้าและบริการบำบัดความต้องการ เพื่อให้ได้รับความพอใจโดยเกิดคุณภาพชีวิต” (พระธรรมปิฎก. 2542 : 26) และมีผู้ที่ให้ความหมายของพฤติกรรม การบริโภค (เฮนเจด คอลแลธและแบลคเวลล์:1968) กล่าวไว้ว่า “พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาและการใช้สินค้าและ บริการ รวมถึงการตัดสินใจซึ่งมีส่วนในการกำหนดให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว” (ครูกแมน . 1968) ได้ให้ ความหมายของการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการบริโภคสินค้า ในลักษณะการซื้อหรือใช้ในสินค้าและบริการนั้นๆ การซื้อหรือใช้ ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หมายถึง ความมุ่งมั่นส่วนตัวของบุคคลที่จะซื้อหรือใช้ ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความตั้งใจ (Peter & Olson.2001 :165) รูปแบบของความรู้สึก (Affect) และการรับรู้ (Cognition) มีส่วนเกี่ยวพันในการ ตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค รวมถึงความรู้ ความหมายและความเชื่อที่ถูกกระตุ้นมาจาก ความทรงจำ (Memory) ความสนใจ (Attention) ความเข้าใจ (Comprehension) ที่เกี่ยวพันกับการตีความหมาย ของข้อมูลใหม่ๆในสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Peter & Olson.2001 :166) รูปแบบที่สำคัญของระบบความคิด (Cognitive System) ที่มีอิทธิพลต่อ การตีความข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภคได้แก่ กระบวนการตีความ (Interpretation Process) และกระบวนการรวบรวมข้อมูล (Integration Process) จากแหล่งที่มาของข้อมูล 4 ประเภท ได้แก่

- แหล่งข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน คนคุ้นเคย
- แหล่งข้อมูลจากการตลาด ได้แก่ การโฆษณา ฉลากในหีบห่อของผลิตภัณฑ์สินค้า
- แหล่งข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อสารมวลชน

- แหล่งข้อมูลจากประสบการณ์ ได้แก่ การทดลอง การใช้สินค้า

พฤติกรรมกรซื้อหรือใช้สินค้าของผู้บริโภคนั้นมีผู้วิจัยทางการตลาดศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคและได้จำแนกพฤติกรรมกรซื้อ (Buying Behavior) ของผู้บริโภคเป็น 4 ประเภทตามระดับความมากน้อยที่ผู้บริโภคเข้าไปเกี่ยวข้อง

1. พฤติกรรมกรซื้อที่ซับซ้อน (Complex buying behavior) พฤติกรรมกรซื้อที่ซับซ้อนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแรก ผู้ซื้อเกิดความเชื่อเกี่ยวกับสินค้า ขั้นที่สอง ผู้ซื้อเกิดทัศนคติต่อตัวสินค้า และขั้นที่สาม ผู้ซื้อใช้ความคิดในการตัดสินใจเลือก ผู้ซื้อจะมีพฤติกรรมกรซื้อที่ซับซ้อนเมื่อจะต้องซื้อสินค้าที่ต้องพิจารณามาก เป็นสินค้าที่มีความสำคัญ ราคาสูง และมีความแตกต่างในตัวสินค้า ซึ่งมักเป็นสินค้าที่ผู้ซื้อไม่ค่อยมีความรู้มากเกี่ยวกับประเภทสินค้านั้น

2. พฤติกรรมกรซื้อเพื่อลดความไม่พอใจ (Dissonance-reducing buyer behavior) บางครั้งผู้บริโภคให้ความสำคัญอย่างมากในการเลือกซื้อสินค้าบางชนิด เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีราคาสูง ไม่ได้ซื้อบ่อยๆ แต่พบว่าสินค้านั้นแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ผู้ซื้อจึงไม่หาข้อมูลเปรียบเทียบ และตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็วโดยพิจารณาเพียงปัจจัยเรื่องราคา หรือความสะดวกในการซื้อ

3. พฤติกรรมกรซื้อตามความเคยชิน (Habitual buying behavior) เป็นลักษณะการซื้อผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่เวลาผู้บริโภคตัดสินใจซื้อไม่ต้องพิจารณามาก เช่น สินค้าพวก เกลือ ข้าวสาร ไข่ ผู้บริโภคจะซื้อด้วยความเคยชิน สินค้าประเภทนี้มักเป็นสินค้าที่มีราคาไม่สูง ซื้อบ่อยๆ การตัดสินใจซื้อไม่ขึ้นกับความเชื่อ ไม่ต้องค้นหาข้อมูล และมักไม่กลับมาคิดพิจารณาคุณสมบัติของสินค้าหลังจากที่ซื้อมาใช้แล้ว

4. พฤติกรรมกรซื้อที่สรรหาความหลากหลายของสินค้า (Variety seeking buying behavior) ผู้บริโภคจะมีการซื้อสินค้าโดยเปลี่ยนตราสินค้าอยู่เสมอ เนื่องจากต้องการความหลากหลาย ไม่ได้เกิดความพึงพอใจในตัวสินค้า เช่น สินค้าประเภทของขบเคี้ยว คุกกี้ ร้านอาหาร ผู้บริโภคมักจะเปลี่ยนเพื่อต้องการเปลี่ยนรสชาติ ไม่ต้องการความซ้ำซาก ไม่ได้มาจากความไม่พอใจในสินค้าเป็นหลัก

จากแนวความคิดต่างๆของผู้ให้ความหมายของการศึกษาพฤติกรรมกรบริโภคดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยสรุปความหมายของพฤติกรรมกรบริโภคในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาในลักษณะการซื้อหรือใช้สินค้านั้นทั้งหมดที่ผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์ ในการอุปโภคบริโภคของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคดังกล่าวที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้จะศึกษา กลุ่มผู้บริโภคที่เป็นบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากพฤติกรรมกรซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น การซื้อผลิตภัณฑ์ที่มา

จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาบริโภคเป็นอาหาร อาหารเสริม ยาปฏิชีวนะ และการใช้ผลิตภัณฑ์
ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค อาทิเช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม

การวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

สำหรับการวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นยังไม่มีผู้ศึกษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับพฤติกรรมดังกล่าว แต่มีผู้ศึกษาการวัดความตั้งใจซื้ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) จากงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) กรณีศึกษา : นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในกรุงเทพมหานคร (จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ และ ช่อลดา อติชาติสินธพ. 2546) ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนแรกเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสถานการณ์ ปัจจัยทางการมีส่วนร่วม และความตั้งใจซื้อของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่ออาหาร (GMOs) มีลักษณะเป็นแบบวัดข้อมูลแบบ Linkert Scale โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตั้งแต่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด จนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และรายงานฉบับสมบูรณ์ของการรับรู้ความเข้าใจและการยอมรับต่อพืชและสัตว์ที่ดัดแปลงพันธุกรรม ของ สังคม คุณคนณากรสกุล (2547) ซึ่งเป็นลักษณะแบบวัดค่าเฉลี่ย ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากแบบสำรวจดังกล่าวมาดัดแปลงเพิ่มเติม ดังนั้นสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

สรุปได้ว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของผู้บริโภค พบว่าเป็นการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยจากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวพบว่าการรับรู้ที่ก่อให้เกิดรูปแบบการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคจากปัจจัยภายในและปัจจัยด้านสถานการณ์ต่างๆในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของผู้บริโภค

แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้มีลักษณะของการแสดงออกทั้งการกระทำและลักษณะทางจิตต่อ ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในการศึกษาสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นจะพบว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดๆ จะมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ทำให้การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุดนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิทยาการหลายแขนงในการร่วมกันอธิบายและทำนายถึงการแสดงพฤติกรรมนั้นๆในทุกๆมิติ อันนำไปสู่การพัฒนามนุษย์

ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด จากการศึกษาที่ผ่านมาจากอดีตนั้นมีข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆว่ามีปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ เช่น เจตคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

โดยทั่วไปการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ สามารถศึกษาได้จากสาเหตุใหญ่ๆ 2 ประการ คือ สาเหตุจากภายนอกตัวมนุษย์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น ส่วนสาเหตุภายในตัวมนุษย์ ได้แก่ ลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ การศึกษาเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ จะใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 4 รูปแบบดังต่อไปนี้เป็นหลัก คือ (1) รูปแบบที่เน้นจิตลักษณะ (Trait model) คือ เน้นที่ลักษณะภายในตัวบุคคลเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ได้แก่ การศึกษานบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางจิตย่อยๆหลายลักษณะ (2) รูปแบบการวิเคราะห์พลวัตทางจิต (Psychodynamic model) เป็นการศึกษาโครงสร้างทางจิตที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ประกอบด้วยอิด (Id) อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) ซึ่งมีความขัดแย้งกันตลอดเวลาทั้งในสภาวะที่สมดุลย์และไม่สมดุลย์ แสดงออกมาในรูปพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม (3) รูปแบบสถานการณ์นิยม (Situationism model) ที่เน้นว่าพฤติกรรมมนุษย์แต่ละคนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หนึ่งๆ คือเน้นที่สถานการณ์ภายนอกว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์ (4) รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคลกับสถานการณ์ที่เขาประสบอยู่ ว่าส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีการศึกษาใน 2 รูปแบบ รูปแบบแรก ศึกษาจิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ปัจจุบันระหว่างลักษณะของสถานการณ์และจิตลักษณะเดิมของผู้กระทำที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมของบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์สถิติความแปรปรวนแบบสอง (Two-Way ANOVA) รูปแบบที่สอง ศึกษาจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organism Interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น เจตคติต่อสถานการณ์ หรือต่อพฤติกรรมที่จะทำ (Magnusson and Endler.1977 : 18-21) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม เป็นแนวทางพื้นฐานในการประมวลเอกสารเพื่อกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุในการอธิบายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมตามแนวดังกล่าว สามารถแบ่งปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยทางสังคม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจาก

สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 2) ปัจจัยทางจิตของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง ลักษณะทางจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันเป็นลักษณะที่สะสมในตัวของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจิตลักษณะที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจภายในตนในเรื่องพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งจากการประมวลเอกสารแล้วพบว่า ลักษณะทางจิต 2 ประการมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม 3) จิตลักษณะร่วมกับลักษณะทางสังคมหรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติร่วมกันระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อความแปรเปลี่ยนของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ปัจจัยทางจิตเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและมีการสะสมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ไม่ว่าจะอยู่ใต้อิทธิพลของสถานการณ์ต่างๆ ปัจจัยทางจิตมีความสำคัญในการทำนายพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์แต่การทำนายนั้นจะแม่นยำเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่เข้ามามีอิทธิพลในการทำนายเนื่องจากพฤติกรรมหนึ่งๆ ของมนุษย์นั้นเกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยหลายอย่างร่วมกันทั้งทางด้านจิตใจ สภาพแวดล้อม ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งในการทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การค้นหาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่ามีจิตลักษณะประการใดบ้างและมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันเพียงใดก็สามารถทำได้โดยศึกษาตัวแปรปัจจัยทางจิต

เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรม นักจิตวิทยาได้เห็นพ้องต้องกันว่า จิตลักษณะที่จะทำนายพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำที่สุดคือเจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมนั้น เจตคติ (Attitude) หมายความว่าจิตลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนองในทำนองที่แสดงว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Fishbein. 1975 : 5-9) เจตคติจะรวมเอาความรู้สึกนึกคิดหรือความเชื่อ ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษไว้ด้วย (McGuire.1969 : 155-156) เจตคติ (Attitude) เป็นลักษณะ อารมณ์ที่ค่อนข้างคงที่และมีความคงเส้นคงวา ซึ่งบุคคลหนึ่งมีแนวโน้มต่อวัตถุสิ่งของ สถานการณ์ หรือบุคคลอื่น จากความหมายนี้จะเห็นว่า เจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ที่มุ่งตรงสู่เป้าหมายที่แน่นอน เช่น ถ้าเราถูกถามถึงเจตคติที่มีต่อหัวหน้า เราอาจจะพูดถึง อะไรบางอย่างที่แสดงให้รู้ว่าเราชอบหัวหน้าแค่ไหน ดังนั้นสิ่งที่เราพูดออกมาก็คือ เจตคติที่เป็นด้านอารมณ์นั่นเอง เจตคติเป็นสิ่งที่มีความเจาะจงมากกว่าค่านิยม (Values) โดยค่านิยม พุดกว้างในเชิงชอบมากหรือชอบน้อย ตัวอย่างเช่น ท่านอาจให้ค่านิยมหรือคุณค่าต่องานค่อนข้างสูงแต่ถึงอย่างไรท่านก็ยังคงไม่ชอบงานนั้น อยู่ดี เป็นต้น

เจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก (Affect) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติที่เชื่อว่าเป็นผลของการเรียนรู้ที่ได้จากพ่อแม่ ครูอาจารย์ และเพื่อนวัยเดียวกันเป็นเจตคติที่เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ การชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ เช่น การรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อนาย การชอบหรือไม่ชอบดนตรี งานศิลปะอาหารบางชนิด เป็นต้น ดังนั้นองค์ประกอบนี้จึงเป็นสภาพทางอารมณ์ควบคู่ไปกับการประเมิน (Evaluation)
2. องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับความนึกคิด (Cognition) เป็นอีกส่วนหนึ่งของเจตคติที่เป็นด้านความรู้ การรับรู้ ความเห็นและความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีที่มาจากกระบวนการคิดที่ใช้เหตุผลเชิงตรรกะเป็นหลัก จึงเป็นเจตคติที่ผ่านการประเมินของผู้นั้นแล้ว เช่น ความเชื่อว่าคนหรือสิ่งของนั้นดีหรือไม่ดี หรือผู้บังคับบัญชาที่มีความคิดหรือความเชื่อที่ ผู้ได้บังคับบัญชาของตนมีความเป็นผู้ใหญ่พอสามารถที่จะปกครองตนเองได้ ดังนั้นเขาจึงให้ความเป็นอิสระในการทำงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาหรือเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวินิจฉัยสั่งการ เป็นต้น
3. องค์ประกอบด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavior) เป็นเจตคติอีกส่วนหนึ่งของบุคคลที่ตั้งใจที่จะกระทำต่อคนอื่นหรือวัตถุสิ่งของด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การแสดงความเป็นมิตร ให้ความอบอุ่น หรือก้าวร้าว เป็นปฏิบัติหรือเชื้ออาทร เป็นต้น แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น ตัวอย่างเช่น ถ้ามีบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย หรือมีความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย แนวโน้ม

พฤติกรรมผู้นั้นก็จะรับฟัง เคารพต่อสิทธิผู้อื่น ชอบการเข้ามีส่วนร่วมหรือแสวงหาความร่วมมือ ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่มีเจตคติไม่ดีในเรื่องนี้ ก็จะแสดงพฤติกรรมต่อต้าน ถอยหนีหรือ หลีกเลีย้งต่อเหตุการณ์เหล่านั้น

นอกจากนี้ องค์ประกอบทั้ง 3 ประการที่เป็นตัวเนื้อหาแล้ว เจตคติที่ดียังมีลักษณะอีก 2 ประการคือ (1) มีทิศทาง (Direction) หมายถึง เจตคติของบุคคลที่มีทิศทางไปในทางบวกหรือลบ ดีหรือเลว พอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด (2) เจตคติมีปริมาณ (Magnitude) หมายถึง ความเข้มหรือความรุนแรง กล่าวคือ บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดรุนแรงมาก และเจตคติต่ออีกสิ่งหนึ่งไม่รุนแรง หรือเบาบาง ปริมาณเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งของ หรือสถานการณ์นั้นๆ หรือความผูกพันของบุคคลเจ้าของเจตคติต่อสิ่งนั้น หรือสถานการณ์นั้นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2524 :5-9) สำหรับผู้ที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการซื้อหรือใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เขาก็จะไม่ยอมรับโดยคิดว่าเขาจะไม่ได้ประโยชน์ ซึ่งปรกติแล้วบุคคลจะต้องมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่เสมอ ตั้งแต่เจตคติที่มีต่อสิ่งที่เขารู้จักเพียงเล็กน้อยและสิ่งนั้นแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเขาเลยจนกระทั่งถึงเจตคติที่มีต่อสิ่งที่เขารู้จักดีและสิ่งนั้นมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขาอย่างมาก เจตคติจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลอยู่ถึง 4 ประการ (McGuire. 1969 : 157-160) คือ

ประการแรก เจตคติทำให้เกิดประโยชน์แก่เจ้าของเจตคติคือการทำที่บุคคลมีเจตคติอย่างหนึ่งอย่างใดทำให้เขาได้ประโยชน์จากการมีเจตคตินั้น เช่นการมีเจตคติที่ดีต่อการซื้อหรือใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมใหม่ๆ ทำให้เขายอมรับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมใหม่ๆ ไปใช้ อันจะส่งผลให้ได้เงินทอง หรือผลกำไรจากการใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น ตลอดจนได้รับการซื้อหรือใช้นับถือจากบุคคลในสังคมเดียวกันด้วย แต่จากการใช้ของเก่ามากกว่า ในประการแรกนี้อาจสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไรมันขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่จะได้จากการมีเจตคตินั้นๆ เป็นสำคัญ

ประการที่สอง เจตคติเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางของพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ เช่น ฟอสเตอร์ (Foster. 1962) พบว่าชาวนามีเจตคติที่ไม่ดีต่อคำว่า “ของใหม่” “ดีกว่า” “ปรับปรุงให้ดีขึ้น” ดังนั้นชาวนามีจึงมักปฏิเสธสิ่งใดก็ตามที่มีผู้บอกว่าเขาเป็น “ของใหม่” ซึ่งสอดคล้องกับที่เรามักจะได้ยินโฆษณาในประเทศกำลังอย่างประเทศไทย โฆษณาว่าสินค้าของเขามีผู้นิยมใช้มาแล้ว 50 ปี หรือ 100 ปี ทั้งนี้เพราะเขาทราบว่าคุณคนไทยมีเจตคติที่ดีต่อของเก่ามากกว่าของใหม่ ความสำคัญของเจตคติในข้อนี้จึงอยู่ที่ว่า เจตคติของเขาทำให้เขาสะดวกในการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด กล่าวคือ ถ้าเขารู้ว่าเป็นของใหม่พฤติกรรมของเขาก็จะปฏิเสธไว้ก่อน

แต่ถ้ารู้ว่าเป็นของเก่าเขาก็จะรับไว้เป็นต้น เจตคติแบบนี้จึงทำให้เกิดปัญหาการแพร่ขยายของผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ประการที่สาม เจตคติช่วยให้บุคคลมีหนทางที่จะได้ผ่อนคลายความตึงเครียดโดยแสดงพฤติกรรมออกมาตามพฤติกรรมของเขา ทำให้เขารู้สึกเป็นตัวของตัวเอง มีเอกลักษณ์ของตนเอง ผู้ที่มีเจตคติดีต่อการซื้อหรือใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จึงเป็นผู้ที่ยอมรับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมด้วยความมั่นใจและเป็นการซื้อหรือใช้ที่ถาวรมากกว่าผู้ที่ไม่มีความเป็นของตนเอง แต่เป็นการซื้อหรือใช้ตามคนอื่นซึ่งมักจะหยุดใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในภายหลัง

ประการที่สี่ เจตคติช่วยลดความขัดแย้งภายในของบุคคล ซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันตัวอย่างหนึ่งทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่ในสังคมได้ เช่นในกรณีการตัดสินใจเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม บุคคลอาจเกิดความขัดแย้งกันภายในตัวเองว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นเพื่อสร้างเจตคติอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นมาแล้วตัดสินใจไปตามแนวทางของเจตคตินั้น

ผู้วิจัยสรุปความหมายของเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ว่าประกอบด้วย ความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับการตระหนักถึงประโยชน์และโทษ หมายถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เขาจะมีเจตคติต่อ เช่นความรู้ที่ว่าผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มีประโยชน์และคุณค่าทางผลผลิตทางเกษตร ทางการแพทย์ รู้วิธีที่จะเลือกซื้อและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งความรู้ต่างๆเหล่านี้จะก่อให้เกิด ความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความรู้สึกนี้เกิดจากการที่เขาได้ประเมินสิ่งนั้นจากความรู้ที่เขามีอยู่ว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร ในกรณีของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ก็เป็นการประเมินว่าการบริโภคนั้นมีประโยชน์หรือไม่ ใช้ระยะเวลาเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม นานหรือไม่ บริโภคแล้วได้ผลดีหรือไม่ ถ้าประเมินแล้วได้ผลดี ก็จะมีความรู้สึกชอบ แต่ถ้าประเมินแล้ว ไม่ดี ไม่ปลอดภัย ก็จะไม่ชอบ ความรู้สึกนี้จะก่อให้เกิดความพร้อมที่จะเกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น ถ้ารู้สึกชอบก็มีแนวโน้มว่าจะซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม แต่ถ้าไม่ชอบก็มีแนวโน้มว่าจะไม่ซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นต้น

สำหรับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของเจตคติกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จากการค้นคว้างานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีการดัดแปลงพันธุกรรม มีการศึกษาเกี่ยวกับทางด้าน

ทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภค ดังนี้ เจตคติที่มีต่อผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีสองระดับเป็นอย่างน้อย คือระดับที่มีต่อผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมโดยเฉพาะ และเจตคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทั่วไป เจตคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมโดยเฉพาะ เป็นสิ่งสำคัญในการที่คนจะตัดสินใจรับหรือไม่ยอมรับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เจตคติที่เฉพาะนี้จะมีความสัมพันธ์ไปจากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่งคือ ถ้ามีประสบการณ์ที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างหนึ่งคนก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และจะมีเจตคติที่ดีต่อผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอื่นๆ อีกด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าคนมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างหนึ่งมาก่อนก็จะพลอยมีเจตคติที่ไม่ดีต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอื่นๆ ไปด้วย ตัวอย่างของการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมในสถานการณ์เฉพาะอย่างที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมก็คืองานวิจัยของชเลเกล (Schlegel, Crawford and Sanborn. 1977) ซึ่งศึกษาเจตคติที่มีต่อการดื่มสุร่าสามชนิดในสถานการณ์ต่างๆสามสถานการณ์ ผลปรากฏว่าพบความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างเจตคติกับพฤติกรรม ดังนั้นเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมอย่างหนึ่งในสถานการณ์อย่างหนึ่งจึงมีความสำคัญมากซึ่ง สมทรง ปรัตถจริยา (2536 : 90-92) ได้ทำการศึกษา ทัศนคติของผู้บริโภคในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีต่อน้ำดื่มบรรจุขวด พบว่า ในเรื่องพฤติกรรมการซื้อ ตราयीห่อน้ำดื่มบรรจุขวด เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเขตเมือง และผู้บริโภคในเขตชนบท และในเรื่องทัศนคติต่อการบริจุน้ำดื่มบรรจุขวด พบว่า ทัศนคติต่อการบริโภคด้านคุณภาพ และราคาน้ำดื่มบรรจุขวดของผู้บริโภคในเขตเมืองไม่แตกต่างกับผู้บริโภคในเขตชนบท อัญชณี วิชยาภย์ บุนนาค (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องการแสวงหาข่าวสาร ทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีทัศนคติเป็นกลางต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และมีพฤติกรรมการบริโภคในระดับต่ำ โดยผู้บริโภคเห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความสะดวกและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ แต่ยังคงจัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและเกินความจำเป็น และอาจมีความเสี่ยงจากการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มีการบริโภคมากที่สุดคือ วิตามิน อาหารเสริมและเครื่องสำอาง อภิชาติ ดีสมสุข (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชที่มีการดัดแปลงพันธุกรรม จีเอ็มโอของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าทัศนคติด้านความปลอดภัยในการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชที่ดัดแปลงพันธุกรรมจีเอ็มโอ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 3.59 การวิจัยครั้งนี้จะได้ศึกษาความสัมพันธ์ทางเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

เจตคติเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง ดังนั้น วิธีการวัดเจตคติต้องอาศัยการสรุปอ้างอิงจากพฤติกรรมภายนอกที่มองเห็นได้ทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ (ปริญา ฌ วันจันทร์. 2536: 31-32; อ้างอิงจาก เฉลิมศักดิ์ รวยอารีย์. 2523: 23) วิธีที่หนึ่ง การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง (Direct Observation) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสรุปอ้างอิงไปถึงเจตนาของบุคคลที่มีต่อ สิ่งนั้น วิธีนี้มีข้อสำคัญ คือ วัดพฤติกรรมได้บางด้านและวัดได้ต่อเมื่อมีพฤติกรรมออกมาเท่านั้น จึงต้องใช้กำลังคนมาก เวลามาก จึงไม่นิยมใช้วิธีนี้ วิธีที่สอง วิธีการสร้างจินตภาพ (Projective Technique) เป็นวิธีการกระตุ้นโดยรูปภาพที่คลุมเครือ การเติมเรื่อง การใช้นิทาน การใช้วิธีเล่น ต่างๆ ทำให้บุคคลแสดงความคิดเห็นหรือปฏิกิริยาออกมา สามารถวัดเจตคติในระดับลึกๆ ได้โดยเจ้าตัวอาจไม่รู้ตัว จึงเป็นวิธีที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย และวิธีที่สาม ซึ่งนิยมใช้กันในการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ คือ วิธีการให้ตัวเองรายงาน (Self or Verbal Report) ได้แก่ การสัมภาษณ์ การใช้มาตรวัดต่างๆ เจตคติพิจารณาจากความรู้สึกตามที่บุคคลรายงานมา โดยจะแปลความรู้สึกของบุคคลที่ถ่ายทอดออกมาทางภาษาพูดเป็นคะแนนเจตคติของบุคคล สำหรับแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้มีผู้สร้างไว้หลายท่าน เช่น นิพนธ์ สัมมา (2523) ได้สร้างแบบวัดเจตคติที่มีต่อการปลูกมันฝรั่งพันธุ์ใหม่ โดยเป็นแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ตอนเพื่อวัดองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของทัศนคติ คือ วัดความเชื่อเชิงประเมินค่า วัดความรู้สึก วัดความตั้งใจ ที่มีต่อการปลูกมันฝรั่งพันธุ์ใหม่โดยแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบเลือกตอบ มีคะแนนตั้งแต่ 1-0 แล้วนำคะแนนทั้งสามตอนมารวมกันเป็นคะแนนทัศนคติต่อการปลูกมันฝรั่งพันธุ์ใหม่ ส่วนงานวิจัยของ อภิชาติ ดีสมสุข (2545) ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นคำถามแบบ Likert scale ทั้งเชิงบวกเชิงลบ มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 อันดับตั้งแต่ จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7035 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดเจตคติต่อ พฤติกรรมการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมซึ่งผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคมีความสัมพันธ์กับการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าเจตคติน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้นตรงข้ามกับผู้เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญหรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรนิทานนท์และคณะ. 2536: 38)

การที่บุคคลจะมีลักษณะเชื่ออำนาจในตน หรือเชื่ออำนาจนอกตนนั้น เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนเป็นผู้ใหญ่ หากเขามีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางจิต และสังคมอันเกิดขึ้นได้ทั้งในสังคมที่ยากจน และสังคมที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งหมายถึง การได้รับรางวัล และการโดนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลาและปริมาณที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้ทำอะไรจะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนายและควบคุมได้ ทำให้เกิดการขัดแย้ง คับข้องใจ วิตกกังวล จึงเกิดค่านิยมความเชื่อ ทศนคติ แรงจูงใจ พฤติกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ที่บกพร่อง จึงโทษโชคชะตา ราศีมากกว่าปกติ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527) ในสภาพแวดล้อมนี้เองจะทำให้บุคคลเกิดปฏิกริยา 2 ประการ ประการแรก คือ ถ้าบุคคลคิดว่าสามารถควบคุมได้และผลนั้นมีความสำคัญต่อเขามากเมื่อไม่เป็นไปตามที่เขาคาดหวัง บุคคลนั้นก็จะมีสุขภาพจิตเสื่อมเกิดความวิตกกังวลคับข้องใจและแสดงออกโดยการก้าวร้าว ประการที่สองถ้าบุคคลเคยชินกับสภาพแวดล้อมและปรับตัวเข้ากับสภาพความไม่สอดคล้องระหว่างความพยายามกับผลได้ บุคคลนั้นก็จะเป็นคนเฉื่อยชา ท้อแท้และหมดหวัง ส่วนบุคคลที่รับรู้ว่าจะทำนายหรือควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ รางวัลหรือการลงโทษที่ได้รับเกิดจากผลแห่งการกระทำของตนเอง บุคคลนั้นจะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อมที่จะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา จะพยายามปรับปรุงสภาพการณ์ต่างๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับให้คุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากความพยายามเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครมาชักจูงโดยไม่มีเหตุผล (Rotter. 1966 อ้างใน ชีรวัดน์ นิจนตร. 2526 : 69) ดังนั้น ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนเองสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้นได้ ตรงข้ามกับลักษณะของผู้ที่เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งจะก้าวร้าวหรือวางเฉย ปล่อยไปตามธรรมชาติ ไม่กระตือรือร้นหรือสนใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน

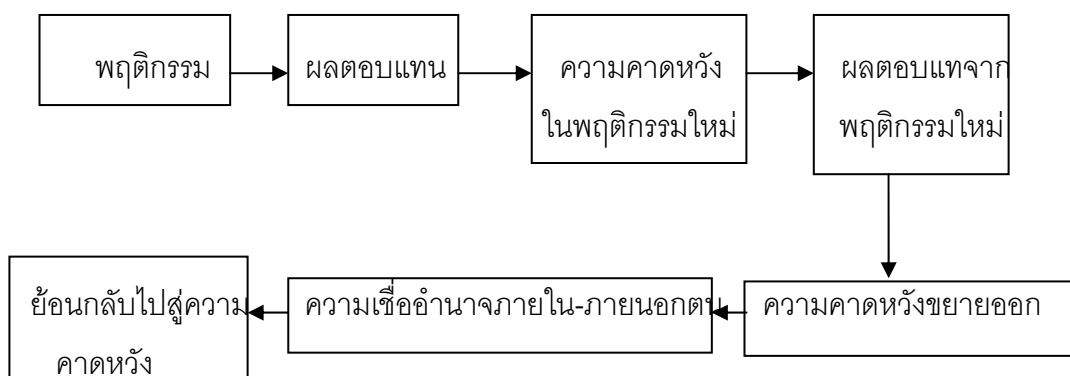
ความเชื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพอนามัย และแบบแผนการดำเนินชีวิต ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การจัดการกับความเครียด ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ การบรรลุเป้าหมายในชีวิต ดังนั้นงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยด้านการบริโภคผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม กล่าวได้ว่าความเชื่อของแต่ละบุคคล นั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำ แม้ว่าบุคคลจะประสบเหตุการณ์ในชีวิตเหมือนกันแต่พฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำในแต่ละเหตุการณ์หรือการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพในด้านการเลือกซื้อหรือใช้เครื่องอุปโภคบริโภคจะแตกต่างกันไปตามความคิด ประสบการณ์และความเชื่อของแต่ละบุคคล ผู้ที่เชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเองและตนเองสามารถเป็นผู้ควบคุมหรือแก้ไขสถานการณ์ได้ จะมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำเพื่อสุขภาพอนามัยไปในลักษณะหนึ่ง ในขณะที่ผู้ที่เชื่อในโชคชะตาเคราะห์กรรม หรืออำนาจของผู้อื่น จะคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอำนาจภายนอก และตนเองไม่สามารถบังคับ ควบคุมหรือแก้ไขสถานการณ์นั้นได้ จะมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำเพื่อสุขภาพอนามัยเป็นอีกลักษณะหนึ่งซึ่งแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ที่เรียกกันว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน (กรรณิการ์ กันธะรักษา. 2527:19) แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนมีวิวัฒนาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ซึ่งสร้างโดย รอดเตอร์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกันโดยเขาได้ตั้งข้อสังเกตว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งรอดเตอร์ได้สรุป ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของบุคคลได้เป็น 2 ลักษณะ(ทรรศนีย์ วงศ์บา. 2537 : 21; อ้างอิงมาจาก Rotter.1966 : unpagged)

1. บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of Control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้สาเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลจากการกระทำหรือความสามารถของตน

2. บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (External Locus of Control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้สาเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกตนที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น โชคชะตา เคราะห์ ความบังเอิญ หรืออิทธิพลของผู้อื่น

รอดเตอร์ ได้อธิบายลักษณะของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเป็นผลตอบแทนอย่างหนึ่งที่ได้จากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันจากสิ่งใหม่ในสถานการณ์เดิม และถ้าเหตุการณ์เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้จะทำให้ความคาดหวังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าผลตอบแทนไม่ได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังก็จะทำให้ความคาดหวังของบุคคลลดลง การลดลงหรือเพิ่มความคาดหวังนี้จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมอย่างหนึ่งก่อนแล้วจึงขยาย

ครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ ที่คล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เดิมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะกลายเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล ถ้าประสบการณ์ของบุคคลได้แรงเสริมบ่อยๆ เมื่อแสดงพฤติกรรมเดิมจะทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีผลมาจากทักษะหรือความสามารถของตนเอง ความเชื่อเช่นนี้เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน ในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมที่ไม่ได้รับแรงเสริม จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าสิ่งที่ได้รับนั้นไม่ใช่ผลจากการกระทำของตนเอง แต่เป็นเพราะโชค เคราะห์ ความบังเอิญหรือสิ่งแวดล้อมบันดาลให้เป็น ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เรียกว่า ความเชื่ออำนาจนอกตน ความเชื่อหรือการรับรู้ดังกล่าวนี้จะมีการย้อนกลับไปสู่ความคาดหวังในผลแห่งพฤติกรรมใหม่ๆ ซ้ำอีกดังปรากฏตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจภายใน –ภายนอกตน

ที่มา : กรรณิการ์ กัณธะรักษา (2527: 18)

ความเชื่ออำนาจภายใน –ภายนอกตน จะเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กและมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตามวัยที่เจริญเติบโต นอกจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการแล้วยังมีปัจจัยที่สำคัญได้แก่ สภาพแวดล้อม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็ก หรือประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิต และประสบการณ์ที่สะสมในอดีตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา ดังนั้นบิดามารดาจึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน –ภายนอกตน (ทรรศนีย์ วงศ์บา. 2537 : 22 ; อ้างอิงจาก Robinson and Shaver . 1980 : unpagged)

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความเชื่ออำนาจในตนในเรื่องพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมหมายถึง ความเชื่อความตระหนักว่าพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของของตนเองในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งเชื่อว่าตนเองสามารถทำนายผลที่เกิดขึ้นได้ และสามารถควบคุมผลที่เกิดจากพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

สำหรับการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์หรือสินค้า GMOs งานวิจัยในต่างประเทศ สปีค โคววาร์ทและเพลเลท (Speak, Cowart and Pallet. 1989 : 93-100) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งเสริมการมีสุขภาพดีกับปัจจัยลักษณะประชากรและปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 297 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนแบบแผนการดำเนินชีวิต ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การจัดการกับความเครียด ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ การบรรลุเป้าหมายในชีวิต ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (ความเชื่ออำนาจผู้อื่นและความเชื่ออำนาจทางโชคชะตา) มีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนแบบแผนการดำเนินชีวิต อายุ และระดับการศึกษา มีงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน-ภายนอกตนด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของหญิงมีครรภ์ของ (กรรณิการ์ กัณณะรักษา. 2527) พบว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพดีในหญิงตั้งครรภ์และงานวิจัยเรื่องลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการ ของครูประถมศึกษาศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครของ (วินัย เอียดบัว. 2534) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าความเชื่ออำนาจในตนน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การวัดความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

โดยทั่วไป เครื่องมือที่ใช้วัดความเชื่ออำนาจในตนนั้นจะยึดหลักเกณฑ์ของ Rotter (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. 2532 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Pervin. 1980 :510) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลรับรู้ตัวเสริมแรงในลักษณะว่าเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาเกิดจากการกระทำของเขาหรือบุคลิกภาพที่ค่อนข้างแน่นอนของเขา ก็สามารถตัดสินใจได้ว่าเขามีความเชื่ออำนาจในตน และในทางตรงกันข้ามหากบุคคลรับรู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขานั้นขึ้นอยู่กับโชค ความบังเอิญหรือภายใต้อำนาจของบุคคลอื่นก็สามารถตัดสินใจได้ว่าเขามีความเชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเครื่องมือวัดนี้ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทั้งความเชื่ออำนาจในตน-นอกตน โดยให้เลือกคำตอบข้อใดข้อหนึ่งใน 2 ข้อ ซึ่งต่อมา ลีเวนสัน

(ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. 2532 :28 ; อ้างอิงมาจาก Levenson and Miller. 1976) ได้นำเครื่องมือวัดของ Rotter มาพัฒนามีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า โดยใช้ความรู้สึกว่าถูกควบคุมโดยผู้อื่น (Powerful others) กับการเกิดขึ้นโดยบังเอิญ (Chance or Undered) อันเป็นองค์ประกอบของความเชื่ออำนาจนอกตนเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบวัด สำหรับการศึกษาแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในประเทศไทยนั้น ในปี 2523 ได้เริ่มมีการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนโดย จินตนา บิลมาศ ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนโดยใช้วัดในกลุ่มข้าราชการพลเรือน จำนวน 1,253 คน และใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตการทำงานของข้าพเจ้า” มีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 อันดับ ตั้งแต่จริงที่สุดจนถึงไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ ต่อมาได้มีผู้นำแบบวัดดังกล่าวพัฒนารวมทั้งมีการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน-นอกตนอีกหลายคน เช่น ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2532), พจนีย์เหล่าอมต (2532) และอุบล เลี้ยววาริน (2534) โดยใช้สำหรับวัดในผู้ใหญ่ในกลุ่มต่างๆ เช่น ครูศึกษานิเทศ ทหาร รวมทั้งแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเกี่ยวกับสุขภาพและแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนสำหรับวัดในกลุ่มเด็ก ทศนา ทองภักดี (2539) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนสำหรับวัดในกลุ่มเด็ก แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 อันดับตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย โดยเป็นความรู้สึกทั่วไป ไชคกลาง การเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆของนักเรียนโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ(2536) สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเพื่อวัดนักเรียนที่อยู่ในสภาวะที่เสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 อันดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ(2536) โดยจะนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ปัจจัยทางสังคมที่มีต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การมีส่วนร่วมตามสถานการณ์ของผู้บริโภค ในที่นี้คือการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมโดยมีผู้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้การมีส่วนร่วม “ Active participation ” หมายถึง การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ หรือมีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ มิใช่เพียงทำไปให้เสร็จภารกิจเท่านั้น และถ้าเป็นการมีส่วนร่วมในความหมายของการบริโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น มีผู้วิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ได้พบว่า การมีส่วนร่วม คือ ระดับของความสัมพันธ์ของบุคคลต่อขอบเขตหน้าที่ของสินค้าหรือตราสินค้าผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยให้บรรลุผลหรือคุณค่าที่มี

ความสำคัญต่อผู้บริโภคการเชื่อมโยงของความรู้ในตัวสินค้าและความรู้เกี่ยวกับตัวเองของผู้บริโภคมีความใกล้เคียงกันมากเท่าใด ผู้บริโภคจะมีส่วนร่วมต่อสินค้าหรือตราสินค้ามากขึ้นเท่านั้น (Peter and Olson. 1987 : 131) โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและพนักงานในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมนุษย์ทั่วไปจะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป การเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้บริโภคเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม รวมทั้งด้านอารมณ์ และการปฏิบัติตนต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในการเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม การมีส่วนร่วมของบุคลากรในผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริโภคเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดังกล่าวก่อนนำมาใช้ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการสร้างโอกาสในการตัดสินใจเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เพื่อค้นหารูปแบบที่เหมาะสมโดยมีทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อ (Involvement Theory) หมายถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้บริโภคซึ่งยืนยันว่า ผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับขอบเขตของกิจกรรมกระบวนการของข้อมูลจากการแก้ไขมาไกลไปยังปัญหาที่จำกัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของการซื้อ (Schiffman and Kanuk.1994:662) ทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อและความสัมพันธ์ของผู้บริโภค กล่าวว่า ผู้บริโภคที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อในระดับที่สูงหรือต่ำนั้นจะมีการซื้อที่มีความสลับซับซ้อนสูงหรือต่ำด้วย หมายถึงการซื้อที่มีความสลับซับซ้อนสูงคือการซื้อที่มีความสำคัญมากกับผู้บริโภค (มีความเสี่ยงในการรับรู้) และกระตุ้นการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวาง การซื้อที่มีความสลับซับซ้อนต่ำคือการซื้อที่ไม่มีความสำคัญมากต่อผู้บริโภค มีความสัมพันธ์ต่อความเสี่ยงด้านการรับรู้ต่ำ

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม (Involvement) มี 2 รูปแบบกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม คือ การมีส่วนร่วมแบบยาวนาน (Enduring involvement) และการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ (Situational involvement) (Houston and Rothschild.1978:184-187) การมีส่วนร่วมแบบยาวนาน (Enduring involvement) คือ ความสัมพันธ์ของบุคคลโดยทั่วไปที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยผ่านประสบการณ์ในอดีตของผู้บริโภคที่ได้เรียนรู้และถูกเก็บไว้ในความทรงจำอันยาวนาน จุดสำคัญของความสัมพันธ์แบบนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมแบบยาวนานคือ ความสำคัญของสินค้าต่อสภาพลักษณะส่วนบุคคล การให้ความสนใจต่อเนื่องต่อสินค้าอารมณ์และความรู้สึกของสินค้าและคุณค่าหรือภาพลักษณ์ของการแสดงออก การมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ (Situational involvement) คือ ความสัมพันธ์ที่

เกี่ยวข้องกับความรู้ โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมในขณะนั้น เช่น สินค้าได้แสดงคุณค่าของการบริโภค และการรับรู้ความเสี่ยงในการซื้อ

การวัดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

แบบวัดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการมีส่วนร่วม(Involvement) 2 รูปแบบกับสินค้า คือ การมีส่วนร่วมแบบยาวนาน (Enduring involvement) และการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ (Situational involvement) (Houston and Rothschild.1978:184-187) โดยเป็นแบบวัดที่ดัดแปลงมาจากงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารจีเอ็มโอ กรณีศึกษานักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทในเขตกรุงเทพมหานคร ของ จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ (2546) แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนแรกวัดการมีส่วนร่วมแบบยาวนาน (Enduring involvement) คือ การวัดความสัมพันธ์ของบุคคลโดยทั่วไปที่มีต่อสินค้าหรือกิจกรรม โดยผ่านประสบการณ์ในอดีตของผู้บริโภคที่ได้เรียนรู้และถูกเก็บไว้ในความทรงจำอันยาวนาน เช่น ความสำคัญของสินค้าต่อสภาพลักษณะส่วนบุคคล การให้ความสนใจต่อเนื่องต่อสินค้า อารมณ์และความรู้สึกของสินค้า และคุณค่าหรือภาพลักษณ์ของการแสดงออกและส่วนที่สองเป็นแบบวัดการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ (Situational involvement) คือการวัดความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมแบบสถานการณ์ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสถานการณ์ และสภาวะแวดล้อมขณะนั้น เช่น สินค้าได้แสดงคุณค่าของการเป็นสมาชิกของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความเสี่ยงในการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

สำหรับการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับพฤติกรรม มีงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มีงานวิจัยของ จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ และชอลดา อติชาติสินธพ (2546) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) กรณีศึกษา นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในกรุงเทพฯ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคด้านข้อมูลอาหารจีเอ็มโอของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง กล่าวคือ ผู้บริโภคมีความคิดเห็นที่จะมีส่วนร่วมด้านข้อมูลอาหารจีเอ็มโอคิดเป็นร้อยละ 38.25 การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคด้านความสนใจอย่างต่อเนื่องต่ออาหารจีเอ็มโอของกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ปานกลาง กล่าวคือ ผู้บริโภคมีความคิดเห็นที่จะมีส่วนร่วมในด้านความสนใจต่อเนื่องต่ออาหารจีเอ็มโอคิดเป็นร้อยละ 49.75 การมีส่วนร่วมตาม

สถานการณ์ด้านการรับรู้ความเสี่ยงของอาหารจีเอ็มโอมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง กล่าวคือ ผู้บริโภคมีความคิดเห็น ในด้านการรับรู้ความเสี่ยงของอาหารจีเอ็มโอคิดเป็นร้อยละ 33.25

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค มีความสัมพันธ์การเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมน่าจะมี ความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และเมื่อใช้การมีส่วนร่วมของ ผู้บริโภคกับตัวแปรลักษณะทางจิตด้านอื่นๆ เช่น เจตคติ ความเชื่ออำนาจภายในตน จะสามารถ ทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้มากกว่าเมื่อใช้การมี ส่วนร่วมในผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเพียงตัวแปรเดียว

การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) หรือแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นผลมาจาก การศึกษาทางด้านจิตวิทยาสังคมพบว่า การตัดสินใจส่วนใหญ่ของคนนั้นจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของ บุคคลซึ่งมีความสำคัญและมีอำนาจเหนือกว่าตัวเราอยู่ตลอดเวลา เชเฟอร์และคนอื่นๆ (Schaefer and others. 1983 :381-406) ได้แยกนิยามการสนับสนุนจากสังคมออกเป็น 3 มิติ คือการ สนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) ซึ่งหมายถึงการได้รับความสนิทคุ้นเคยหรือการยืนยัน ความมั่นใจ การสนับสนุนที่ชัดเจน (tangible support) คือการให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการ โดยตรงต้องการอย่างไรก็ให้ความช่วยเหลืออย่างนั้น และการสนับสนุนด้านข้อมูล (information support) คือ การให้การช่วยเหลือด้านข้อมูลและข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับ การ สนับสนุนแรงสนับสนุนทางสังคม หมายถึงสิ่งที่ผู้รับแรงสนับสนุนได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสารวัสดุสิ่งของหรือการสนับสนุนด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มแล้วมี ผลทำให้ผู้รับได้ปฏิบัติไปในทิศทางที่ผู้รับต้องการซึ่ง การสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทต่อพฤติกรรม การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากร ในสังกัด กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจ หมายถึง เครือข่ายของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล ซึ่งครอบคลุมถึงความเกี่ยวเนื่องกันของเครือข่าย ปริมาณความถี่ของการมีปฏิสัมพันธ์กัน และรวมถึง หน้าที่ของเครือข่ายสังคมนั้น ๆ ว่ามีหน้าที่ช่วยสนับสนุนทางด้านจิตใจ ความห่วงใย ความรัก วัตถุประสงค์ของและการแลกเปลี่ยนข่าวสาร แรงสนับสนุนทางสังคมอาจเป็นบุคคลในครอบครัว เช่น สามี ภรรยา ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน หรือเจ้าหน้าที่ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักการที่สำคัญของการสนับสนุนทางสังคม

1. จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับแรงสนับสนุน

2. ลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์นั้นจะต้องประกอบไปด้วย คือ ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ทำให้ "ผู้รับ" เชื่อว่ามีคนสนใจ เอาใจใส่ มีความรัก และความหวังดีอย่างจริงใจ ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข่าวที่มีลักษณะทำให้ "ผู้รับ" รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับในสังคม ข้อมูลข่าวสารมีลักษณะที่ "ผู้รับ" เชื่อว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีประโยชน์ ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนทางสังคม อาจอยู่ในรูปของข่าวสาร วัสดุสิ่งของ ทางด้านจิตใจ และ จะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เขาต้องการ ในที่นี้คือ การมีสุขภาพอนามัยดี ประเภทของแรงสนับสนุนทางด้านสังคมแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1) แรงสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) คือ การให้ความรัก เอาใจใส่ ยกย่อง ให้ความไว้วางใจหวังใยรับฟังความคิดเห็น เห็นคุณค่า การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2) แรงสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) คือ การให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร, การให้คำแนะนำตักเตือนและคำปรึกษา 3) แรงสนับสนุนทางสังคมเครื่องมือหรือสิ่งของ (Instrumental Support) คือ การช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์, แรงงาน, เงิน, เวลา 4) แรงสนับสนุนโดยการให้การประเมิน (Appraisal Support) คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเห็นพ้องของการยอมรับในสิ่งที่คนอื่นแสดงออกกระตือรือร้นของการให้การสนับสนุนทางสังคมกอทท์ลีบ (Gottlieb, 1985:5-22) ได้แบ่งระดับของการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ระดับคือ

2.1 ระดับมหภาคหรือระดับกว้าง (Macro Level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมโดยดูจากลักษณะต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์กับสถาบันสังคม การเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆด้วยความสมัครใจการดำเนินชีวิตแบบไม่เป็นทางการในชุมชน

2.2 ระดับกลางหรือระดับกลุ่ม (Mezzo Level) เป็นความสัมพันธ์ในระดับที่เฉพาะเจาะจงลงไปถึงกลุ่มบุคคลที่มีการติดต่อกันเช่นกลุ่มเพื่อนที่ใกล้ชิด

2.3 ระดับจุลภาค หรือระดับเล็ก (Micro Level) เป็นระดับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดที่สุด เพราะเชื่อว่าสิ่งสำคัญของการสนับสนุนทางสังคมมาจากการให้การสนับสนุนทางอารมณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งผู้ให้การสนับสนุนมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ทำได้ เช่น สามีภรรยา หรือคนใกล้ชิด

ผู้วิจัยสรุปความหมายของการสนับสนุนจากสังคมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในงานวิจัยครั้งนี้หมายถึงการสนับสนุนจากสังคมด้านอารมณ์ การได้รับความสนิทคุ้นเคยหรือการยืนยันความมั่นใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม การให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการต่อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยตรงว่าต้องการอย่างไรก็ให้ความช่วยเหลืออย่างนั้น และการสนับสนุนด้านข้อมูล โดยการได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูลและข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของผู้รับการสนับสนุน จากพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การวัดการรับรู้การสนับสนุนจากสังคม

สาราชันและคนอื่นๆ (Sarason and others. 1983: 128-129) ได้วัดการรับรู้การสนับสนุนจากสังคมด้วยแบบสอบถามกับนักศึกษามหาวิทยาลัยวอชิงตัน จำนวน 602 คน จำนวน 27 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการคือให้ระบุบุคคลที่ตัวผู้ตอบสามารถพึ่งพาอาศัยได้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งตนเองด้วยในบางกรณี ประการที่สอง ให้แสดงว่าผู้ตอบมีความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจอย่างไรต่อการช่วยเหลือนั้น โดยค่าของคะแนนจะแบ่งเป็นช่วง 1 ถึง 6 (พอใจมาก ถึง ไม่พอใจมาก) ผลพบว่าค่าเฉลี่ยของบุคคลที่ช่วยเหลือ 4 คน ค่าสหสัมพันธ์แต่ละข้ออยู่ระหว่าง .35-.71 โดยมีค่าเฉลี่ย .54 และมีค่าความเชื่อมั่นภายในตน .94 ซึ่งศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดการได้รับการสนับสนุนจากสังคมของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 2.19-8.76 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .90 โดยมีลักษณะคำถามเพื่อวัดแหล่งการสนับสนุนจากสังคมที่ครูสังกัดกรุงเทพมหานครได้รับขณะประกอบอาชีพครู เป็นการช่วยเหลือในด้านอารมณ์ เช่น ให้ความรัก ความเห็นใจ การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือด้านข้อมูลข่าวสารอื่นๆเมื่อตนต้องการ และงานวิจัยของ พนาลัย อยู่สำราญ (2535) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 โดยเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามวัดการรับรู้การสนับสนุนจากสังคม ประกอบด้วยคำถามเชิงประมาณค่า 6 ข้อ เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความ รู้สึกเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใดจากบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบ เช่นผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหมวด เพื่อนร่วมงาน และในการวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบวัดนี้ในการวัดการรับรู้การสนับสนุนของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การสนับสนุนจากสังคม มีผลงานวิจัยต่างๆที่แสดงให้เห็นว่า การรับรู้การสนับสนุนจากสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การซื้อหรือใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น อาร์บัคเดิล (Arbuckle.1977:175-182) พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาจะประสบความสำเร็จประการหนึ่งคือการที่ครูได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหาร ศุภวัลย์ พลายน้อย (2530) ได้ศึกษาอิทธิพลปัจจัยระดับบุคคลและปัจจัยทางสังคมสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบท่อการยอมรับการคุมกำเนิดของสตรีวัยเจริญพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าสตรีที่ยอมรับการคุมกำเนิดนั้นมีการรับรู้การสนับสนุนการคุมกำเนิดจากสังคมมากกว่าสตรีที่ไม่ยอมรับการคุมกำเนิด เอื้อจิตต์ ล้อบุรณะ (2519) ได้สำรวจการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่าการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ที่สอนในมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศไทยจะเป็น

ผลสำเร็จเพียงใดนั้น มหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายสนับสนุนการนวัตกรรมทางการศึกษานั้น นอกจากนี้นักวิจัยของ พนาลัย อยู่สำราญ (2535) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 โดยพบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน กับ การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมทางการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้ และการรับรู้การสนับสนุนจากสังคมมีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมยอมรับนวัตกรรมการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงสุด (22%) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ที่พบว่าตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนจากสังคมเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่สำคัญในการพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

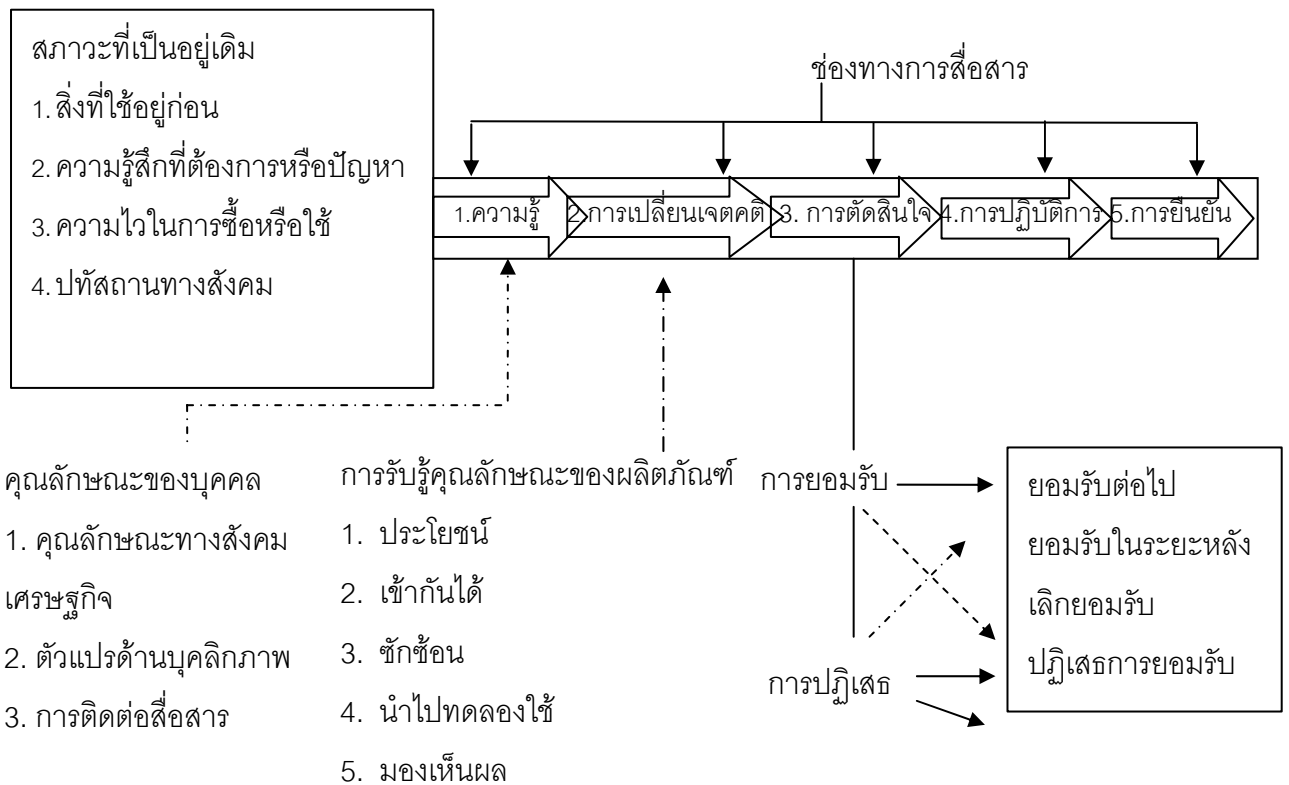
จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ๆ ดังนั้นการซื้อหรือใช้ผลผลิตของผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า การสนับสนุนทางสังคม น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และเมื่อใช้การรับรู้การสนับสนุนจากสังคม ร่วมกับตัวแปรลักษณะทางจิตด้านอื่นๆ เช่น เจตคติ ความเชื่ออำนาจภายในตน ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จะสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้มากกว่าเมื่อใช้การรับรู้การสนับสนุนจากสังคมเพียงตัวแปรเดียว

การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การสื่อสารข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะนอกเหนือจากความต้องการปัจจัยพื้นฐานแล้ว มนุษย์ยังต้องการมีความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นโดยพฤติกรรมการสื่อสารเปรียบเสมือนกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์อีกทั้งเป็นดัชนีบ่งถึงระดับความเจริญก้าวหน้าของสังคม และประเทศชาติ โรเจอร์ (Rogers.1995: 17-18) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า คือวิธีการที่ข่าวสารส่งจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นๆ ธรรมชาติของการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล 2 คนอยู่ภายใต้เงื่อนไขแหล่งกำเนิดของข้อมูลข่าวสารที่จะนำหรือไม่นำผลผลิต ของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมไปยังผู้รับข่าวสาร ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นของการถ่ายทอดข่าวสารนั้น โรเจอร์ (Rogers.1995: 194-197) แบ่งช่องทางการสื่อสารในขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็น 2 ช่องทาง คือ การสื่อสาร

ระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชน (Interpersonal or Mass Media) จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ช่องทางการสื่อสารทั้งสองมีบทบาทสำคัญต่อการให้ความรู้และการชักชวนให้บุคคลเปลี่ยน เจตคติที่มีต่อผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ นอกจากนี้ช่องทางการสื่อสารก็มีผลโดยตรงต่อบุคคลแต่ละประเภท ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channels) คือวิธีการส่งข้อมูลโดยผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติของสื่อมวลชนคือ สามารถสื่อถึงผู้รับสารได้เป็นจำนวนมาก สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้ความรู้และกระจายข่าว และสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อผู้ที่ถูกชักชวนได้ง่าย อย่างไรก็ตามผู้ที่มีความเชื่อมั่นในทัศนคติของตนเองสูงจำเป็นต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channels) ซึ่งเกี่ยวกับการพูดคุยตัวต่อตัวหรือระหว่างคนภายในกลุ่มการสื่อสารระหว่างบุคคลมีข้อดีคือ เป็นช่องทางการสื่อสารสองช่องทาง สร้างความมั่นใจและได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นได้ โดยการสอบถามและการชักชวนหรือเปลี่ยนทัศนคติผู้ที่เชื่อมั่นในทัศนคติของตนเองได้การเปรียบเทียบการสื่อสารมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคล พบว่าช่องทางการสื่อสารมวลชนจะมีความสำคัญในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) ในขณะที่ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลจะมีความสำคัญในการชักชวน (Persuasion Stage) ในกระบวนการตัดสินใจซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หากนำเอาช่องทางการสื่อสาร 2 ประเภทมาใช้ร่วมกัน คือ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลและช่องทางการสื่อสารมวลชน (Cosmopolite Interpersonal and Mass Media Channels) จะมีความสำคัญร้อยละ 81 ในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) และร้อยละ 58 ในขั้นการชักชวน (Persuasion Stage) แต่สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาพบว่าความสำคัญร้อยละ 74 ในขั้นความรู้ (Knowledge Stage) และร้อยละ 34 ในขั้นการชักชวน (Persuasion Stage) แสดงว่าประเทศที่พัฒนาแล้วช่องทางการสื่อสารมวลชนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ (Awareness Knowledge) แต่ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลภายนอกชุมชนจะมีบทบาทสำคัญในประเทศที่กำลังพัฒนา ดังแสดงในภาคประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงลำดับขั้นของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและช่องทางการสื่อสาร

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาการสื่อสารโดยเน้นที่การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) และการสื่อสารมวลชน (Mass Communication) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอีกคนหนึ่ง ในลักษณะการสื่อสารแบบตัวต่อตัว ซึ่งอาจเป็นการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (Face to Face Communication) หรืออาจเป็นการสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตา (Interposed Communication) ก็ได้เช่น การคุยกันทางโทรศัพท์ การใช้โทรเลข การใช้การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การสื่อสารดังกล่าวเป็นการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) คือผู้สื่อสารทั้งคู่ผลัดกันทำหน้าที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างบุคคลยังรวมถึงการสื่อสารกลุ่มย่อย (Small Group Communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้สื่อสารกลุ่มเล็กที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง เช่น การสัมมนา กลุ่ม การประชุมระดมความคิดเห็น เป็นต้น โดยใช้สื่อบุคคล (Human Media or Personal Media) เป็นสื่อในการถ่ายทอดข่าวสาร

ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นต่างๆ โดยมีคำพูดเป็นพาหนะที่สำคัญที่สุด ซึ่งสื่อบุคคลในสังคมได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือผู้เชี่ยวชาญที่นำแนวความคิดใหม่ๆ ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมไปเผยแพร่ โดยสื่อบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อหรือใช้ผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลดำเนินไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ สื่อสื่อสารมีความใกล้ชิดกันเพียงใดกระบวนการสื่อสารสามารถมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลได้ การสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตาหรือเผชิญหน้าเป็นการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ทันทีและผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเชื่อถือและยอมรับความคิดเห็นหรือทัศนคติของสื่อบุคคลที่เขาคุ้นเคยและนับถือมากกว่าที่จะเชื่อถือบุคคลที่เขาไม่รู้จักคุ้นเคย ดังนั้นการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงมีบทบาทสำคัญในการชักชวนและโน้มน้าวใจ ซึ่งแตกต่างจากการสื่อสารมวลชนที่มีบทบาทสำคัญที่การให้ข่าวสารหรือความรู้ (เกสสินี จุฑาวิจิตร.2542 :107-110)

การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่อยู่ส่งสารมุ่งส่งสารไปยังมวลชนหรือกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนมาก โดยอาศัยสื่อมวลชน (Mass media) ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงคนจำนวนมากที่มีความหลากหลายได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ความรู้ (เกสสินี จุฑาวิจิตร.2542 :87) ซึ่งสื่อมวลชนประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือแผ่นพับ จดหมายเวียน ใบติดประกาศ และเครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งนำสารไปสู่มวลชนโดยผ่านทางตา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ รายการวิทยุและการบันทึกเสียงต่างๆ ซึ่งผ่านทางหูหรือรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการบันทึกวีดีโอ ซึ่งผ่านทั้งทางตาและทางหู สื่อมวลชนแต่ละประเภทอาจมีผลต่อสังคมในระดับต่างๆ กัน เช่น ในสหรัฐอเมริกา สื่อที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อสังคมคือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวิทยุในระดับกลางได้แก่ หนังสือและภาพยนตร์ และในระดับที่มีอิทธิพลน้อย ได้แก่ แผ่นประกาศ และจดหมายเวียน ในการเปรียบเทียบสื่อประเภทต่างๆ พบว่า ยิ่งคนมีการศึกษามากเท่าใดก็มีแนวโน้มที่จะสนใจสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ขณะเดียวกันถ้าคนที่ถูกจำกัดให้เลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่คนต้องการมากที่สุดและเห็นว่าเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือที่สุด (พัชนี เชนจรรยา. 75-77) รวมทั้งเอกสารการศึกษาที่อธิบายถึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสื่อ นั้น ได้มีการศึกษาในเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะเน้นที่การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเนื้อหาสารจากสื่อของผู้ใช้ ผลการศึกษาของคาทซ์ (Katz and Other อ้างถึงในออร์พิมพ์ คักดีเยี่ยม.2537 : 21) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้รับสารจากสื่อที่มีสภาวะแวดล้อมทางสังคมและสภาวะทางจิตใจแตกต่างกัน ทำให้ผู้รับสารจากสื่อมีความต้องการแตกต่างกันไปซึ่งความต้องการที่แตกต่างกันนี้ก่อให้เกิดความคาดคะเนว่าสื่อแต่ละประเภทจะตอบสนองของความพอใจของตนต่างกัน ส่งผลให้มีลักษณะการใช้สื่อและมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อแตกต่างกัน นอกจากนี้ไมเออร์รี่และคิปแพคซ์ (Kippax and Murray อ้างถึงในออร์พิมพ์ คักดีเยี่ยม,2537 : 23) ยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการ

รับรู้ในคุณประโยชน์ขอสื่อพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้ในคุณประโยชน์ของสื่อและจากประเภทของสื่อที่ศึกษาพบว่าโทรทัศน์จะถูกเลือกใช้เป็นอันดับหนึ่ง เพราะกลุ่มเป้าหมายมีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจถึงประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้ และได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บุคคลจะให้ความสนใจ รับรู้ และจดจำข่าวสารที่จะให้ความพึงพอใจ หรือตอบสนองความต้องการของบุคคลจะเปิดรับข่าวสารเท่าที่เขาคิดว่ามีประโยชน์หรือสนองความพอใจของเขาได้ และความต้องการต่างๆของบุคคลนั้นๆ เป็นผลมาจากปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมของแต่ละบุคคล เช่น แรงจูงใจ ค่านิยม เป็นต้น บุคคลจะเลือกใช้สื่อหรือเนื้อหาข่าวสาร เพื่อสนองประโยชน์ส่วนตนจากความหลากหลายของความต้องการหรือประโยชน์ของสื่อมวลชนเหล่านี้ได้มีการศึกษาที่สนับสนุนแนวคิดของคาพท์ ในงานของเดวิสสัน (Davison อ้างถึงใน พัชรีย์ เชยจรรยา.เมตตา วิวัฒน์นกุล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ .2538 : 199-200) โดยให้ข้อคิดเห็นว่า บุคคลทุกคนมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งต่อสังคมและสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีความต้องการเลือกใช้สื่อ หรือเลือกรับข่าวสารจากสื่อ เพื่อสนองความพอใจและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ผู้วิจัยสรุปความหมายของ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นการสื่อสารผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร เป็นการสื่อสารในรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบคือการสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่ความคิดใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือวิธีการปฏิบัติใหม่ ไปยังผู้รับสารและมุ่งหวังให้ผู้รับสารนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และนำไปสู่การซื้อหรือใช้ในผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น งานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหรือใช้ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เกิดขึ้นมีลักษณะดังนี้ คือ การสื่อสารที่มีส่วนร่วมในสังคม (Social participation) มีการติดต่อกับระบบสังคมได้ดี (Interconnectedness with the social system) มีความเป็นสากล (Cosmopolitans) มีการติดต่อกับผู้นำในการเผยแพร่ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (Change agent contact) มีโอกาสเปิดรับสื่อมวลชน (Mass Media Exposure) มีช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Exposure to interpersonal Communication Channels) มีโอกาสแสวงหาข่าวสารมาก (More Active information Seeking) มีความรู้เกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก (Knowledge of innovation) เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์สูงกับระบบการติดต่อ (Belonging to highly interconnected systems) จากงานวิจัยเรื่องปัจจัยระดับครูและระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของวันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2545:82) พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารสามารถอธิบายการยอมรับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้ร้อยละ 33.84 และ งานวิจัยของ ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (2543 :130) พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ ทัศนคติ การเปิดรับข่าวสาร และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรม แตกต่างกัน นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรม อภิชาติ ดีสมสุข (2545) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชตัดแปลงพันธุกรรม จีเอ็มโอของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการแสวงหาข่าวสารผ่านทางสื่อบุคคล และสื่อที่ไม่ใช่บุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชตัดแปลงพันธุกรรม

การวัดการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้สินค้า โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่และดัดแปลงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการสื่อสารจากงานวิจัยเรื่องปัจจัยระดับครูและปัจจัยระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของ วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ 2 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารมวลชน เช่นการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารรายสัปดาห์ และด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นแบบสอบถามอธิบายเกี่ยวกับสื่อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ จากงานวิจัยเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชที่ดัดแปลงพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นแบบสอบถาม Importance scale แล้วผู้วิจัยได้นำมาดัดแปลงเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 6 อันดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยแบบสอบถามด้านการสื่อสารมวลชนมีค่าความเชื่อมั่น .7109 ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลมีค่าความเชื่อมั่น .7789

จากการประมวลเอกสารข้างต้นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมกล่าวคือ การสื่อสารมีผลต่อโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยรูปแบบการเผยแพร่ผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมผ่านทางสื่อสามารถทำนายการตัดสินใจของผู้บริโภคในการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ลักษณะทางชีวสังคมของบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อายุกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

อายุของบุคคลสามารถนำมาใช้อธิบายและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลได้ นักวิชาการจึงได้นำเอาอายุมาใช้เป็นตัวแปรในการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์อยู่เสมอ (Wohlwill. 1970 : 49-50) ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบทางด้านอายุนั้นเป็นตัวกำหนดหรือเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมต่างๆของบุคคลได้หลายประการ ได้แก่ (1) บทบาททางสังคมของประชากร (2) อัตราระยะและทิศทางของการเคลื่อนไหวทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง (3) การปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมใหม่ๆตลอดจนลักษณะการมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคล (เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์ .2526 : 52 อ้างอิงมาจาก Landis and Hatt. 1954) ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการคุมกำเนิดของสตรีหลังคลอดบุตรและคู่สมรสในโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงวัยเจริญพันธุ์หลังคลอดบุตร 463 คนและชายที่เป็นคู่สมรส 338 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ผลปรากฏว่าสตรีวัยเจริญพันธุ์ในกลุ่มอายุ 30-34 ปี เคยทำการคุมกำเนิดมาก่อนเป็นส่วนมาก แต่สตรีที่มีอายุมากกว่านี้จะคุมกำเนิดน้อย โดยเฉพาะกลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป พบว่าไม่มีผู้ใดคุมกำเนิดเลย ส่วนงานของทองคุณ หงส์พันธ์ (2522 :130) ได้วิจัยเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อจัดรูปแบบยุทธวิธีการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยปรากฏว่า การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับอายุในทางลบคือ บุคคลที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่อย่างมาก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการบริโภคผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม อาทิ อาหารพืชผักผลไม้ ของบุคคลนั้นได้มีการศึกษาเกี่ยวกับ การเปิดรับข่าวสารความรู้ ทศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม แตกต่างกัน และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ

สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่มีการตัดต่อพันธุกรรม ได้แก่ ทัศนคติ และอายุ (ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์.)

สรุปได้ว่า จากการประมวลแนวคิดและผลการวิจัยนี้ทำให้คาดได้ว่าอายุของบุคคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

เพศกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ แตกต่างกันออกไป ในด้านการยอมรับและปฏิบัติการควบคุมคุณภาพแนะนำเชื้อไขมาเลเรีย (สมศักดิ์ กระจายกลิ่น. 2537 : 38) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและปฏิเสธการพ่น ดี.ดี.ที. เพื่อควบคุมยุงพาหนะนำเชื้อมาลาเรีย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในจังหวัดราชบุรี ผลปรากฏว่าประชาชนเพศชายให้ความร่วมมือ และยอมรับการพ่น ดี.ดี.ที. เพื่อควบคุมยุงพาหนะนำเชื้อมาลาเรียมากกว่าเพศหญิง ส่วนพฤติกรรมการเข้าไปเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น (วรชัย เยาวปราคาณี. 2522 : 92-93) ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธวิธีในการฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผลปรากฏว่าเกษตรกรที่เข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์นั้น เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และในด้านการศึกษางานวิจัยของ วิชัย เอียดบัว (2534 : 19-20) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาศังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ครูที่เป็นเพศชายมีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครู ประถม ทั้ง 3 ด้านคือ ความตระหนัก การแสวงหาความรู้และการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติมากในด้านพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครู นั้น (จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ และ ชอลดา อภิชาติสินธพ .2546 : 76) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีพฤติกรรมการบริโภคและมีความคิดเห็นส่วนร่วมของผู้บริโภคในการซื้ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs)

สรุปได้ว่า แนวคิดและผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ ทำให้คาดว่าเพศน่าจะมีผลเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ในเรื่องสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งปรมะ สตะเวทิน (2539) ได้กล่าวว่า ระดับการศึกษาหรือระดับความรู้เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาต่างกันย่อมมีความรู้ต่างกันด้วย ดังนั้นจึงได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ เช่น (วรชัย เยาวปราชนี .2522 : 163) งานวิจัยเกี่ยวกับยุทธวิธีในการฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผลปรากฏว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง มีการเสาะแสวงหาความรู้ข่าวสารต่างๆด้วยตนเองสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ ในด้านการศึกษา ภาวดี ศิริบุรี (2525 : 88-89) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมทางการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลปรากฏว่าอาจารย์ ที่มีวุฒิสูงกว่าเป็นบุคคลที่มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษามากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการสอนต่างๆ แม้อาจารย์ที่มี วุฒิสองเหล่านั้นไม่ได้ศึกษามาโดยตรงแต่ก็รู้จักวิธีการเสาะแสวงหาและค้นคว้าวิทยาการใหม่ๆได้ดี และกว้างขวางกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่า นอกจากนี้แล้ว งานวิจัยของ วิชัย เอียดบัว(2534 : 20-22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงมีพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถม ทั้ง 3 ด้านคือ ความตระหนัก การแสวงหาความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ ปฏิบัติมาก ในด้านพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษา

จากการประมวลผลการศึกษาวิจัยและแนวความคิดดังกล่าวมานี้ทำให้สรุปได้ว่า วุฒิการศึกษาหรือระดับการศึกษาของบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเกี่ยวข้องกับการซื้อหรือใช้สิ่งใหม่ๆ โดยผู้ที่มีวุฒิสสูงกว่าน่าจะยอมรับสิ่งใหม่ๆได้มากกว่าผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่า ในการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารภาคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ผู้วิจัยจึงเจาะจงศึกษาเฉพาะในกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตควบคุมวิจัยในผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดังนั้นประชากรในการศึกษาเป็นบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีทั้งข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ในปี 2549 นี้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 5,560 คน แบ่งเป็น

1. ข้าราชการ ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 3,242 คนโดย จำแนกตามระดับชั้น (ชั้นที่1-ชั้นที่11) ดังนี้

ระดับชั้น	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
จำนวน(คน)	93	116	419	653	651	516	474	271	33	15	1

2. พนักงานและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งสิ้น 1,632 คน โดยแบ่งเป็นพนักงาน 1,081 คน และเจ้าหน้าที่จำนวน 551 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของยามานะ (Yamane .1973) โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,560 คน สามารถหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

N = ขนาดของประชากร เท่ากับ 561

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{5,560}{1 + (5,560 \times .05^2)}$$

$$= 400 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ สามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 400 คน ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนั้นในการศึกษานี้จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบและปลายเปิด ดังตัวอย่าง

เพศ

- ชาย   หญิง

ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

2. แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยถามถึงปริมาณการแสดงพฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้แก่ การซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลผลิตของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มาใช้บริโภคเป็นอาหารและการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การซื้อหรือใช้ที่จะบริโภคสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มาเป็นยารักษาโรคหรืออาหาร

เสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย แบบวัดนี้มีข้อคำถามประมาณ 12 ข้อ บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า มีพฤติกรรมการบริโภคผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวอย่าง

(0) ข้าพเจ้าเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่มีการติดฉลากรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้บริโภคเป็นอาหาร

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

(00) ข้าพเจ้าเลือกซื้อและใช้เสื้อผ้าที่ทอมาจากฝ้ายที่มีการดัดแปลงพันธุกรรมเพราะมีคุณภาพดีไม่แตกต่างจากเสื้อผ้าทั่วไป

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงตัวเลือกเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับจนถึง “ไม่จริงเลย” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .70-.76 เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและจะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

3. แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลผลิตที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นแบบวัดเกี่ยวกับเจตคติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยถามถึงความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับประโยชน์และโทษ ความรู้สึกชอบและไม่ชอบและความพร้อมที่จะกระทำของบุคลากร ในกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลผลิตที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ การตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หรือ

ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด จนถึง ไม่จริง แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ บุคลากร ในสังกัดกระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่า มีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวอย่าง

(0) ฉันมักจะซื้อและรับประทานผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเพราะคิดว่าทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และเกิดการต่อต้านโรคมะเร็งใช่หรือไม่

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

(00) ฉันจะไม่กังวลใจเลยที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทุกชนิดที่มีคุณภาพดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงตัวเลือกเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับ จนถึง “ไม่จริง” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อ จะได้ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1- 5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .69 -.76 เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและจะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

4. แบบวัดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและดัดแปลงมาจากแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนของ (ดวงเดือน พันธุนาวิน และ งามตา วณิชานนท์และคณะ. 2536: 38) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตระหนักถึงความเสี่ยงและการป้องกันกับสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้ายเป็นผลมาจากการกระทำของตน ไม่ใช่โชคชะตา เคราะห์ภัยหรือความบังเอิญ ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ

ตัวอย่าง

(0) ข้าพเจ้าทราบดีเรื่องผลดีผลเสียของการเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต
ดัดแปลงพันธุกรรม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

(00) ข้าพเจ้าไม่กังวลเรื่องผลกระทบในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง
พันธุกรรม เพราะทราบดีว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่มีอันตรายต่อผู้บริโภค

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียง
ตัวเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก บวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับ
จนถึง “ไม่จริง” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริง
ที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้น คำถามแต่ละข้อ
จะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์
รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .64 -.69 เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาและจะได้ค่าความเชื่อมั่น 0.68

5. แบบวัดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจาก
สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งมีแบบวัดการมีส่วนร่วมแบบยาวนาน เช่นความสนใจอย่างต่อเนื่องใน
การหาข้อมูลของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและเป็นแบบวัดการมีส่วน
ร่วมแบบสถานการณ์ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการ
เลือกซื้อหรือใช้ ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในการรับรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงในการ
บริโภคสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความปลอดภัยในการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต
ดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งแบบวัดทั้งสองส่วนนี้ได้สร้างขึ้นเองและดัดแปลงจากรายงานการสำรวจการ
รับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับต่อพืชและสัตว์ที่ดัดแปลงพันธุกรรมของศูนย์พันธุวิศวกรรมและ
เทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ และแบบวัดเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารจีเอ็มโอ กรณีศึกษา
นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทในเขตกรุงเทพมหานคร ของ จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ และ
ชอลดา อภิชาติสินธพ(2546) แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ตัวอย่าง

(0) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการอบรมจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมข้าพเจ้าจะเข้าร่วมสัมมนา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

(00) ข้าพเจ้ามีความสนใจเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีสิ่งปลอมปนจาก สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เพื่อความปลอดภัยในการบริโภค

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงตัวเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้น คำถามแต่ละข้อจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .61-.64 และเมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและจะได้ค่าความเชื่อมั่น 0.64

6. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อและมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ข้อความแต่ละข้อเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกเกี่ยวกับการได้รับความสนับสนุนในด้านต่างๆมาน้อยเพียงใดจากบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบ เช่น ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ซึ่งแบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและดัดแปลงมาจากแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนจากสังคม ของ พนาลัย อยู่สำราญ (2535) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 เป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับตั้งแต่ จริงที่สุด จนถึง ไม่จริงเลย แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 10

ตัวอย่าง

(0) ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของฉัน เป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ไปเข้าร่วมอบรมและสัมมนาวิชาการในด้านเกี่ยวกับความปลอดภัยและพฤติกรรมความเสี่ยงในการบริโภคสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

(00) เพื่อนร่วมงานให้คำแนะนำข้าพเจ้าเพิ่มเติมถึงวิธีการเลือกซื้ออาหารที่มีส่วนผสมของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ก่อนการนำมาใช้บริโภค

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
.....	.....	.....	.....	.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงตัวเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก บวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้น คำถามแต่ละข้อจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .79 -.87 เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแล้วจะได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 ในการแบ่งกลุ่มใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์ ผู้ตอบที่ได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดเป็นบุคลากรที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมสูง และบุคลากรที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมจัดเป็นบุคลากรที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมต่ำ

7. แบบวัดการสื่อสารและการได้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยระดับครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับผลผลิตของนวัตกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของ วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547)ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ 2 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารมวลชน เช่น การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์

นิตยสารรายสัปดาห์ และด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นแบบวัดที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .82 โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการสื่อสารด้านการสื่อสารมวลชนมีความเชื่อมั่น .72 และด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความเชื่อมั่น .78 ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 อันดับตั้งแต่จริงที่สุด จนถึงไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.90 แบบวัดนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 11 ข้อ

ตัวอย่าง

(0) ขณะที่ข้าพเจ้าหมั่นค้นหาเพลงฟังจากวิทยุ ถ้าพบรายการเกี่ยวกับการเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ฉันจะหยุดเพื่อรับฟังทันที

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง

.....

(00) ข้าพเจ้าจะติดตามข่าวเรื่องความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์

จริงที่สุด   จริง   ค่อนข้างจริง   ค่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง

.....

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงตัวเดียว ในข้อคำถามเชิงบวก บวก ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 5 คะแนน และลดมาตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นข้อคำถามในเชิงลบจะได้คะแนนตรงข้ามกัน คือ ถ้าตอบ “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึง “ไม่จริง” จะได้ 5 คะแนน ดังนั้น คำถามแต่ละข้อจะได้คะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) มีค่าระหว่าง .65 -.75 เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและจะได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเองและแบบปรับปรุงจากผู้อื่นไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยงตรง

ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของแบบวัดนั้น ผู้วิจัยจะได้นำแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญและมีความเข้าใจเป็นอย่างดี

ในเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการจะวัดเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาว่ามีเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนสมบูรณ์ตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่ ภาษาและสำนวนที่ใช้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนก

ผู้วิจัยจะได้นำแบบวัดแต่ละฉบับที่ได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับข้าราชการพนักงานและเจ้าหน้าที่ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ แล้วจึงเลือกข้อที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือได้ทางสถิติมาใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การหาค่าความเชื่อมั่น

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว จึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient of Cronbach)

วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาโดยมีขั้นตอนดังนี้
การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ ทฤษฎีทางสังคมวิทยา จิตวิทยา เกี่ยวกับการบริโภคอาหารด้วยปัญญา เพื่อให้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการตามลักษณะที่ต้องการ

3. ศึกษาแบบวัดทางพฤติกรรมศาสตร์เกี่ยวกับปัจจัยทางจิต และปัจจัยทางสังคมของการวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้วและนำมาพัฒนา เช่น แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

4. เขียนข้อความวัดลักษณะทางจิตด้านเจตคติต่อกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และลักษณะทางสังคม การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ด้านละ 10 ข้อ และแบบวัดพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จำนวน 30 ข้อ ซึ่งลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้สอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการ

5. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบวัดพฤติกรรม โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน จากสถาบันวิจัยพฤติกรรม

ศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิจารณาความสอดคล้องของแบบวัดกับนิยามปฏิบัติการและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อตรวจสอบภาษาและการสื่อความหมายของข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 5 ไปทดลองใช้กับบุคลากรในสำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ จำนวน 120 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (α -Coefficient of Cronbach.1970:161)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อจัดทำหนังสือราชการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปให้หน่วยงานต่างๆในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ส่งแบบสอบถามและแบบวัดพร้อมกับหนังสือราชการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลไปให้หน่วยงานต่างๆในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบวัด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

เกณฑ์การแปลคะแนนตัวแปรที่กำหนด

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งคะแนนของตัวแปรที่ศึกษาเป็น 6 ช่วงโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. หาพิสัยของคะแนนตัวแปรที่ศึกษา โดยนำคะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุด
2. หาระยะห่างของคะแนนโดยนำค่าพิสัยที่ได้มาหารด้วยจำนวนช่วงที่กำหนดไว้ 5 ช่วง คือจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง
3. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนนตัวแปรต่างๆ ตกอยู่ในแต่ละช่วงที่กำหนด ซึ่งการแบ่งคะแนนของแต่ละตัวแปรดังนี้

คะแนนพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

- 1) มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมน้อย

(ช่วงคะแนน 12-21.6)

- 2) มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมค่อนข้างน้อย

(ช่วงคะแนน 21.7-31.3)

- 3) มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปานกลาง

(ช่วงคะแนน 31.4 – 40.9)

- 4) มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมค่อนข้างมาก

(ช่วงคะแนน 41.0 – 50.6)

- 5) มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก

(ช่วงคะแนน 50.7 – 60.3)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 9.6

คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

- 1) มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมน้อยที่สุด (ช่วงคะแนน 15-26)
- 2) มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 27-37)
- 3) มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปานกลาง (ช่วงคะแนน 38 – 49)
- 4) มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมค่อนข้างมาก (ช่วงคะแนน 50 – 61)
- 5) มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก (ช่วงคะแนน 62 – 73)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 12

คะแนนความเชื่ออำนาจในตน

- 1) มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย(ช่วงคะแนน 18- 32.4)
- 2) มีความเชื่ออำนาจในตนค่อนข้างน้อย(ช่วงคะแนน 32.5-46.9)
- 3) มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลาง(ช่วงคะแนน 47.0 – 61.4)
- 4) มีความเชื่ออำนาจในตนค่อนข้างมาก(ช่วงคะแนน 61.5 – 50.6)
- 5) มีความเชื่ออำนาจในตนมาก(ช่วงคะแนน 50.7 – 75.1)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 14.4

คะแนนการสนับสนุนทางสังคม

- 1) มีการสนับสนุนทางสังคมน้อย(ช่วงคะแนน 10- 18)
- 2) มีการสนับสนุนทางสังคมค่อนข้างน้อย(ช่วงคะแนน 19- 27)
- 3) มีการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง(ช่วงคะแนน 28 – 36)
- 4) มีการสนับสนุนทางสังคมข้างมาก(ช่วงคะแนน 37 – 45)
- 5) มีการสนับสนุนทางสังคมมาก(ช่วงคะแนน 46 – 54)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 8

คะแนนการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค

- 1) มีการมีส่วนร่วมน้อย(ช่วงคะแนน 12- 21.6)
- 2) มีการมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย(ช่วงคะแนน 21.7-31.3)
- 3) มีการมีส่วนร่วมปานกลาง(ช่วงคะแนน 31.4 – 40.9)
- 4) มีการมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก(ช่วงคะแนน 41.0- 50.6)
- 5) มีการมีส่วนร่วมมาก(ช่วงคะแนน 50.7- 60.3)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 9.6

คะแนนการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

- 1) มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อน้อย(ช่วงคะแนน 11- 19.8)
- 2) มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อค่อนข้างน้อย (ช่วงคะแนน 19.9- 28.7)
- 3) มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อปานกลาง(ช่วงคะแนน 28.8 – 37.6)
- 4) มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อค่อนข้างมาก(ช่วงคะแนน 37.7 – 46.5)
- 5) มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมาก(ช่วงคะแนน 46.6 – 55.4)

ระยะห่างของคะแนนเท่ากับ 11

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient of Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะชีวิตสังคม ปัจจัยทางจิตลักษณะ ปัจจัยทางสังคม และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตัวแปรทางจิตลักษณะ-ตัวแปรทางสังคม) ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และถ้าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

3.2 วิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาตัวแปรของปัจจัยทางจิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีความมุ่งหมายที่สำคัญในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคมกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 2) เพื่อศึกษาตัวแปรปัจจัยทางจิตและสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภูมิหลังของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยตัวแปรตามในการศึกษาคั้งนี้คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งในบทนี้จะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนแรก เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมและลักษณะชีวิตสังคมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวิตสังคมของผู้ตอบ

ส่วนที่สาม เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์การทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้ตัวแปรอิสระ 5 ตัวได้แก่ ปัจจัยทางจิต 2 ตัวแปรคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความเชื่ออำนาจภายในตน ตัวแปรปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปรคือ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะทางชีวิตสังคมของผู้ตอบ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
R ²	แทน	ค่าอำนาจในการทำนาย
A	แทน	ค่าคงที่
b	แทน	ความชัน หรือ สัมประสิทธิ์ถดถอย
Beta	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมและลักษณะชีวสังคมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคมและลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละของลักษณะทางชีวสังคม ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิต ปัจจัยทางสังคม และพฤติกรรมมารบิโคมผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	155	38.8
หญิง	245	61.3
อายุ		
18-29 ปี	180	45.0
30-39 ปี	116	29.0
40-65 ปี	104	26.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	12.0
ปริญญาตรี	190	47.5
สูงกว่าปริญญาตรี	162	40.5

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนมากเป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 61.3) บุคลากรส่วนมากมีอายุระหว่าง 18-29 ปี (คิดเป็นร้อยละ 45.0) มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 47.5)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยรวม และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยทางจิตลักษณะ ปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	พิสัย
ปัจจัยทางจิตลักษณะ			
1. เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	41.89	8.88	15-75
2. ความเชื่ออำนาจในตน	60.42	7.58	18-90
ปัจจัยทางสังคม			
1. การสนับสนุนทางสังคม	24.51	6.86	10-50
2. การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค	35.09	5.81	12-60
3. การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ	30.21	5.99	11-55
พฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	34.02	7.16	12-60

จากตาราง 2 พบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 34.02 เมื่อพิจารณาปัจจัยทางจิตและสังคม พบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มีค่าเฉลี่ย 41.89 ความเชื่ออำนาจในตนค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 60.42

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวกับตัวแปรตาม 1 ตัว แล้วจึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1-3 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ปัจจัยทางจิตลักษณะซึ่งมี 2 ตัวแปร คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน และปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 2 ตัว (ตัวแปรของปัจจัยทางจิตและสังคม) โดยใช้ตัวแปรของปัจจัยทางจิตลักษณะ 1 ตัวคู่กับตัวแปรปัจจัยทางสังคม 1 ตัวและตัวแปรตาม 1 ตัว คือพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมกับการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมกับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคกับการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตนกับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางจิต ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากร ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 1,2,3 โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามการทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อดังนี้

การทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งกล่าวว่า “บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงและการสนับสนุนทางสังคมมาก จะมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง

พันธุกรรม สูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มตรงข้าม” ผลการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุนทางสังคม ที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังแสดงผลในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์ ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลง พันธุกรรม	ค่าสถิติเอฟ		(กXข) (ข)
			เจตคติต่อ พฤติกรรม การบริโภค	การสนับสนุน ทางสังคม	
กลุ่มรวม	400	2.89	125.08 *	123.71*	<1
เพศชาย	155	2.81	31.40*	23.07*	<1
เพศหญิง	245	2.84	99.11*	109.92*	<1
อายุ 18-29 ปี	180	2.95	80.00*	38.72*	<1
อายุ 30-39 ปี	116	2.80	24.56*	37.44*	<1
อายุ 40-65 ปี	104	2.66	14.68*	38.38*	<1
ระดับการศึกษา					
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	2.85	14.74*	18.52*	<1
- ปริญญาตรี	190	2.77	84.63*	79.24*	<1
- สูงกว่าปริญญาตรี	162	2.90	34.57*	34.68*	<1

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวว่า “บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มตรงข้าม” ผลการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค ที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังแสดงผลในตาราง

ตาราง 4 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์ ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลง พันธุกรรม	ค่าสถิติเอฟ		
			ความเชื่อ อำนาจในตน (ก)	การมีส่วน ร่วมของ ผู้บริโภค (ข)	(กXข)
กลุ่มรวม	400	2.83	64.02*	72.79*	1.74
เพศชาย	155	2.86	19.82*	22.66*	<1
เพศหญิง	245	2.84	47.06*	48.85*	3.42
อายุ 18-29 ปี	180	2.59	5.45*	36.14*	<1
อายุ 30-39 ปี	116	2.48	32.72*	22.77*	12.53*
อายุ 40-65 ปี	104	2.16	22.12*	11.02*	<1
ระดับการศึกษา					
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	2.85	0.68	16.57*	<1
- ปริญญาตรี	190	2.77	33.88*	47.11*	1.02
- สูงกว่าปริญญาตรี	162	2.90	34.98*	16.67*	7.58*

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวม แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปีและกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ตาราง 24 และ 28 ในภาคผนวก)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง พบว่า พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แปรปรวนไปตามความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน พบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ดังรายละเอียดตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เมื่อพิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในกลุ่มบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี (n=116) (2= กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง) (1 = กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ)

ความเชื่ออำนาจ ในตนของผู้บริโภค	การมีส่วนร่วม ของผู้บริโภค	รหัส	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	(21)	(12)	(11)
สูง	สูง	22	22	3.30	0.44*	0.49*	0.56*
สูง	ต่ำ	21	33	2.86	-	0.04	0.12
ต่ำ	สูง	12	30	2.81	-	-	0.07
ต่ำ	ต่ำ	11	31	2.74	-	-	-

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาตามระดับตัวแปรอิสระทั้งสองตัวโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี พบว่า ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงด้วยกัน บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่ำ และกลุ่มที่มีการมีส่วนร่วมสูงด้วยกัน บุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เมื่อพิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในกลุ่มบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (n=162)) (2= กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง) (1 = กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ)

ความเชื่ออำนาจ ในตนของผู้บริโภค	การมีส่วนร่วม ของผู้บริโภค	รหัส	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	(21)	(12)	(11)
สูง	สูง	22	39	3.23	0.33*	0.42*	0.48*
สูง	ต่ำ	21	37	2.90	-	0.04	0.15
ต่ำ	สูง	12	39	2.81	-	-	0.06
ต่ำ	ต่ำ	11	47	2.75	-	-	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาตามระดับตัวแปรอิสระทั้งสองตัวโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงด้วยกัน บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่ำ และกลุ่มที่มีการมีส่วนร่วมสูงด้วยกัน บุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า (1) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมกับพฤติกรรม
การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีในกลุ่มรวมแต่พบในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีระดับ
การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (2) บุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมการบริโภค
ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และ(3)
บุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคสูง มีพฤติกรรมการ
บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค
ต่ำ

การทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งกล่าวว่า “บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมา จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม” ผลการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนเองและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังแสดงผลในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนเองและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย		ค่าสถิติเอฟ		(กข)
		พฤติกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์ ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลง พันธุกรรม	ความเชื่อ อำนาจในตนเอง	การได้รับ		
				ข้อมูล ข่าวสารจาก สื่อ	(ก)	
กลุ่มรวม	400	2.83	66.86*	152.46*	<1	
เพศชาย	155	2.81	23.75*	40.38*	<1	
เพศหญิง	245	2.84	42.69*	109.97*	<1	
อายุ 18-29 ปี	180	2.95	5.68*	76.32*	<1	
อายุ 30-39 ปี	116	2.80	40.39*	61.15*	18.51*	
อายุ 40-65 ปี	104	2.66	23.53*	24.05*	2.00	
ระดับการศึกษา						
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	2.85	0.84*	23.92*	2.77	
- ปริญญาตรี	190	2.77	22.66*	84.04*	2.34	
- สูงกว่าปริญญาตรี	162	2.90	44.19*	55.51*	8.77*	

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวม แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปีและกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ตาราง 33 และ 37)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว ของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง พบว่า พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แปรปรวนไปตามความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน พบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำดังรายละเอียดตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เมื่อพิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในกลุ่มบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี (n=116)) (2= กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง) (1 = กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ)

ความเชื่ออำนาจ ในตนของผู้บริโภค	การได้รับ ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อ	รหัส	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	(21)	(12)	(11)
สูง	สูง	22	24	3.36	0.50*	0.57*	0.66*
ต่ำ	สูง	12	30	2.86	-	0.07*	0.16*
สูง	ต่ำ	21	31	2.79	-	-	0.09
ต่ำ	ต่ำ	11	11	2.70	-	-	-

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาตามระดับตัวแปรอิสระทั้งสองตัวโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี พบว่า ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงหรือต่ำด้วยกัน บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่ำ และกลุ่มที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว ของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงและได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมาก พบว่า พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แปรปรวนไปตามความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน พบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและมีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมาก มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ่น้อย ดังรายละเอียดตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เมื่อพิจารณาตามความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในกลุ่มบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (n=162)) (2 = กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง) (1 = กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ)

ความเชื่ออำนาจ ในตนของผู้บริโภค	การได้รับ ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อ	รหัส	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	(21)	(12)	(11)
สูง	สูง	22	41	3.23	0.37*	0.41*	0.57*
ต่ำ	สูง	12	51	2.86	-	0.04*	0.20*
สูง	ต่ำ	21	35	2.82	-	-	0.10
ต่ำ	ต่ำ	11	35	2.66	-	-	-

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาตามระดับตัวแปรอิสระทั้งสองตัวโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงหรือต่ำด้วยกัน บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมากมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ น้อย และกลุ่มที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมากมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ น้อย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า (1) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มรวม แต่พบในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (2) บุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และ(3) บุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมาก มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ น้อย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ตัวแปรของปัจจัยทางจิตลักษณะ ปัจจัยทางสังคม ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม

การวิเคราะห์ตัวแปรของปัจจัยทางจิตลักษณะ ปัจจัยทางสังคม ที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีตัวแปรทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงสุดจะถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการทำนายเป็นลำดับที่ 1 และมีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์รองลงมาเข้าสู่สมการทำนายเป็นลำดับต่อมา ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย เพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัยที่ 4 ดังปรากฏผลในตาราง 10

ตาราง 10 ร้อยละการทำงานและระดับความสำคัญของตัวทำนายต่างๆของตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่ม	จำนวน คน	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
กลุ่มรวม	400	1,5	0.45	161.1	0.68,-0.15	0.68,-0.13	17.94,-3.53	1.33	0.03,0.04
เพศชาย	155	1,5	0.49	73.22	0.69,-0.19	0.71,-0.17	12.05,-2.97	1.43	0.05,0.06
เพศหญิง	245	1,5	0.43	89.9	0.68,-0.12	0.62,-0.11	13.46,-2.19	1.27	0.05,0.06
อายุ 18-29 ปี	180	1,4	0.57	117.3	0.78,-0.26	0.72,-0.22	14.69,-4.54	1.47	0.05,0.06
อายุ30-39 ปี	116	1	0.35	60.42	0.6	0.59	7.77	1.07	0.07
อายุมากกว่า40	104	1,2	0.39	32.48	0.57,-0.19	0.61,-0.16	7.88,-1.99	1.82	0.07,0.09
ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	48	1,2	0.34	11.34	0.43,-0.28	0.55,-0.41	4.29,-3.21	2.43	0.09,0.08
ระดับการศึกษาปริญญาตรี	190	1,5	0.34	49.09	0.57,-0.24	0.55,-0.24	9.34,-3.97	1.83	0.06,0.06
ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี	162	1	0.63	267.69	0.8	0.79	16.36	0.61	0.04

1=เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
 2=ความเชื่ออำนาจในตน
 3=การสนับสนุนทางสังคม
 4=การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค
 5=การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

จากตาราง 10 พบว่า ในกลุ่มรวม ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ร้อยละ 45 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรกคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (beta เท่ากับ .68) รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ (beta เท่ากับ -.13)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามตัวแปรชีวิตสังคม พบว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ได้ร้อยละ 49 และ 43 ตามลำดับ โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรกในกลุ่มเพศชายคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (beta เท่ากับ .71) รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ (beta เท่ากับ -.17) และในกลุ่มเพศหญิงคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (beta เท่ากับ .62) รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ (beta เท่ากับ -.11)

เมื่อพิจารณากลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มย่อยที่มีอายุ 18-29 ปี พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ร้อยละ 57 โดยมีตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรกคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (beta เท่ากับ .72) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค (beta เท่ากับ 0.22) และเมื่อพิจารณากลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มที่มีอายุ 30-39 ปี พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ร้อยละ 35 (beta เท่ากับ .59) และในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุมากกว่า 40 ปี พบว่าตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และความเชื่ออำนาจในตน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ร้อยละ 39 โดยมีตัวแปรเจตคติต่อ

พฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเข้าทำนายเป็นอันดับแรก(beta เท่ากับ .61) รองลงมาคือ ความเชื่ออำนาจในตน(beta เท่ากับ .16)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามตัวแปรระดับการศึกษาของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่าตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในกลุ่มบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้ร้อยละ 34 และ 63 ตามลำดับ โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับแรกในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีคือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม(beta เท่ากับ .55) รองลงมาคือ ความเชื่ออำนาจในตน (beta เท่ากับ .41) และตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับแรกในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม(beta เท่ากับ .55) รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ (beta เท่ากับ .24) และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับแรกคือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (beta เท่ากับ .79)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” มีความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตและสังคม กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยจำแนกตามภูมิหลังของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เพื่อศึกษาตัวแปรปัจจัยทางจิตและสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยจำแนกตามภูมิหลังของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การอธิบายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 400 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวม 6 ชุด ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตน ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ โดยมีตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และมีปัจจัยชีวสังคมเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถาม และนำเสนอผลการวิจัยโดยแยกตามสมมุติฐาน ดังนี้

1. บุคคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุนทางสังคมมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

2. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูงและ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรม สูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

3. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูงและ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมากจะมี พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม

4. ตัวแปรปัจจัยทางจิต (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตนเอง) และปัจจัยทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วม ของผู้บริโภค การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีได้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 ซึ่งกล่าวว่า “บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มี เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุน ทางสังคมมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ใน กลุ่มตรงกันข้าม สมมุติฐานนี้คาดหมายว่า ปัจจัยทางจิตคือบุคลากรที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะมี พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีเจตคติที่ไม่ดี ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และมีการได้รับสนับสนุนทาง สังคมน้อย ซึ่งจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนมีพฤติกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามตัวแปรปัจจัยทางทาง จิตและปัจจัยทางสังคม ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดี ต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมกับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่ง แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในตาราง 11-18 (ในภาคผนวก) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลสมมุติฐานที่ 1

ปัจจัยทางจิตด้าน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรมและการสนับสนุนทางสังคมมากของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทั้งในกลุ่ม

รวมและย่อย จึงอาจกล่าวได้ว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัวของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า พฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแปรปรวนไปตามเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชายและหญิง กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี ,30-39 ปี, 40-65 ปี และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี โดยบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก และบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมน้อยจะมีพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมน้อย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อภิชาติ ดีสมสุข (2545) ศึกษา ทศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน เช่นเดียวกับกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมน้อย

จากการสรุปและอภิปรายผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จะมีพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก และบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการสนับสนุนทางสังคมมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม สูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานนี้ได้นำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงไว้ในตาราง 4 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนเองและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และพบว่าในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองหรือต่ำด้วยกัน บุคลากรในสังกัด

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคสูง มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่ำ และพบว่า ในกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ

อภิปรายผลสมมุติฐานที่ 2

ความเชื่ออำนาจในตนและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมีความสำคัญต่อการแสดงออกของพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยเฉพาะบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปีซึ่งเป็นช่วงวัยของบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง จากผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามรอตเตอร์ (Rotter, 1966: 1) กล่าวว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเอง จะรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นผลจากลักษณะพฤติกรรมและการกระทำของตน กล่าวคือ การที่บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมากน้อยเพียงใดอยู่ที่ว่า พวกเขารับรู้ว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นกับพวกเขาเหล่านั้นล้วนเป็นผลจากการกระทำของตนเองทั้งสิ้น การที่จะซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเนื่องมาจากการกระทำของตนเองประกอบกับการรับรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในการรับรู้ความเสี่ยงในการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ทั้งการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการติดตามข้อมูลของผลิตภัณฑ์สินค้าอย่างต่อเนื่อง และในช่วงสถานการณ์ที่มีการเสี่ยงในการเลือกซื้อและใช้สินค้าที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินต์ทิพา นาคกุลนันท์ และช่อลดา อติชาติสินธพ (2546) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) กรณีศึกษานักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแปรปรวนไปตามความเชื่ออำนาจในตนของผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค

จากการสรุปและอภิปรายผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง รวมทั้งมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มตรงข้ามบางกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน 2 บางส่วน แสดงว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ดังนั้น ตัวแปรทางจิตและสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภค

ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในกลุ่มนี้ เพราะเป็นบุคลากรที่มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองคิดหรือตัดสินใจ รวมทั้งมีระดับการศึกษาที่สูงจึงมีส่วนในการตัดสินใจในการที่จะเลือกบริโภคหรือไม่บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเพราะมีความรู้และเข้าใจในการเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

สมมุติฐานที่ 3 บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูง และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าที่อยู่ในกลุ่มตรงกันข้าม ในการวิเคราะห์ห้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมุติฐานนี้ได้นำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงไว้ในตาราง 8 ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนเองและการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39ปีและมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และเมื่อทำการวิเคราะห์ทีละตัวแปร พบว่าพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แปรปรวนไปตามการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างกัน

อภิปรายผลสมมุติฐานที่ 3

บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อน้อย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ติดต่อพันธุกรรม อภิชาติ ดีสมสุข (2545) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชดัดแปลงพันธุกรรม จีเอ็มโอของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การแสวงหาข่าวสารผ่านทางสื่อบุคคล และสื่อที่ไม่ใช่บุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชดัดแปลงพันธุกรรม จีเอ็มโอ

จากการสรุปและอภิปรายผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูงหากมีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมากจะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงกว่าในกลุ่มตรงกันข้ามบางกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ

3 ที่ผู้วิจัยกล่าวไว้ แสดงว่าบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูง ดังนั้นตัวแปรทางจิตและสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในกลุ่มนี้ เพราะเป็นบุคลากรที่มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองคิดหรือตัดสินใจ รวมทั้งมีระดับการศึกษาที่สูง จึงมีส่วนในการตัดสินใจในการที่จะเลือกบริโภคหรือไม่บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พร้อมทั้งหากมีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดังนั้นหากบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลุ่มที่มีอายุน้อยหรือมีการศึกษาน้อย ถ้าได้มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อเรื่องผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาก น่าจะทำให้บุคลากรดังกล่าวมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงขึ้น

สมมุติฐานที่ 4 ตัวแปรปัจจัยทางจิต (เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ความเชื่ออำนาจในตนเอง) และลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย สมมุติฐานนี้คาดหมายถึงอำนาจของตัวแปรต่างๆ ดังกล่าวมาทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแสดงในตาราง 10 พบว่า ในกลุ่มรวม ตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 45

อภิปรายผลสมมุติฐานที่ 4

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงสุดโดยถูกคัดเลือกเข้าทำนายในลำดับที่ 1 คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และตัวแปรทำนายลำดับรองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ส่วนในกลุ่มย่อยลักษณะทางชีวสังคม ในกลุ่ม เพศชายกับเพศหญิง ตัวแปรสำคัญในลำดับที่ 1 ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของทั้ง 2 กลุ่มคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และตัวแปรทำนายลำดับรองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

ส่วนในกลุ่มย่อยตามตัวแปรของช่วงอายุ พบว่าตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับที่ 1 ในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 3 กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี และช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 40 ปี คือเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภค

ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้ร้อยละ 49 และ 42 ตามลำดับ ตัวแปรทำนายสำคัญรองลงมาคือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี ส่วนบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีตัวแปรทำนายสำคัญรองลงมาคือ ความเชื่ออำนาจในตน ดังนั้นหากบุคลากรในกลุ่มที่มีอายุมากและมีการศึกษาสูง หากได้มีการส่งเสริมเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในเรื่องผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม จะทำให้บุคลากรดังกล่าวมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงขึ้น และบุคลากรในกลุ่มที่มีอายุน้อยหรือมีการศึกษาน้อย ได้มีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมากขึ้น จะทำให้บุคลากรดังกล่าวมีเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ดีขึ้น

ส่วนในกลุ่มย่อยตามตัวแปรระดับการศึกษาของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นอันดับ 1 ของทั้ง 3 กลุ่มคือกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คือ ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และตัวแปรทำนายสำคัญรองลงมาคือ ตัวแปรความเชื่ออำนาจในตน ในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเป็นตัวแปรสำคัญรองในการทำนาย ในกลุ่มบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ได้ร้อยละ 63 และ 34 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และตัวแปรทำนายสำคัญรองลงมาคือการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ เนื่องจากบุคลากรดังกล่าวมีการปฏิบัติงานอยู่ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีความใกล้ชิดกับสื่อที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มนุษย์ที่จะให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ชัดเจนตรงประเด็นกับความต้องการของผู้บริโภคที่จะหาข้อมูลของสินค้าผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมก่อนจะตัดสินใจซื้อมาบริโภคอุปโภค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านมา สรุปได้ว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้คือ สมมุติฐานที่ 2 และ 3 ได้รับการสนับสนุน สมมุติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน และสมมุติฐานที่ 1 และไม่ได้รับการสนับสนุนตามที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางจิตและสังคมล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น ในการเสนอเพื่อการปฏิบัตินี้จึงขอเสนอเพื่อให้เกิดการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมแบบองค์รวม คือ การศึกษาทั้งด้านจิตใจและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ไม่เกิดความสับสนในเลือกการซื้อและใช้ การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติดังนี้

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัจจัยทางจิตที่สำคัญ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงและมีความเชื่ออำนาจในตน จะมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูง ดังนั้น บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรมีการเข้าร่วมรับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร ก่อนการตัดสินใจซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

2. บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอายุระหว่าง 30-39ปีและมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงหากมีการฝึกให้เข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วม พร้อมรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมหลากหลายทางมากขึ้น น่าจะส่งผลให้บุคลกรดังกล่าวมีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ดีขึ้น

3. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า บุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัจจัยทางสังคมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค และการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้น บุคลากรภายในองค์กรสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรมีการจัดกิจกรรมหรือการอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พร้อมทั้งทำให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ถูกต้อง หรือการอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และภายในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาจมีการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ โดยเน้นการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ถูกต้อง และผู้บริโภคมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด นอกจากนี้ นักวิชาการภายในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความรู้ควรมาให้

ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลดีผลเสียในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ทั้งการให้ข้อมูลข่าวสาร การติดตามผลการวิจัยที่ได้มีการทดลองพิสูจน์แล้วว่าการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีผลต่อผู้บริโภคอย่างไรทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจัดอบรมเชิงวิชาการในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้าที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นต้น

4. จากการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่น มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรม การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมในการให้ความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น เอกสาร เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีข้อดีข้อเสียอย่างไร หรือ วิธีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมให้ปลอดภัย และในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เช่น ความรู้และความเข้าใจในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจาก สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ถูกต้อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษานักวิชาการในองค์กรของรัฐในส่วนอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบ ให้เห็นภาพรวมพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประชาชนในประเทศไทย

2. จากการศึกษาพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เป็นตัวแปรสำคัญที่สุดในการทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจาก สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น ควรมี การศึกษาในเชิงลึกในบุคลากรในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคะแนนพฤติกรรมกรรมการ บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสูงว่ามีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภค ผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีลักษณะอย่างไร มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกซื้อและใช้การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างไร

3. จากการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่ง ในการทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของบุคลากรใน สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงสาเหตุ ของปัจจัยทางด้านกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อชนิดต่างๆ เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการ

ได้รับข้อมูลจากสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เช่น ความรู้และความเข้าใจในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ถูกต้อง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 5
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กรรณิการ์ กันธะรักษา. (2527). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-
ภายนอกตนด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพในหญิง
ตั้งครรภ์*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล . อัดสำเนา
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2542). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- เครือข่ายสิทธิภูมิปัญญาไทย (Biothai). (2543) “ *สรุปสถานการณ์ จีเอ็มโอ (GMOs) .* ”
ในเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง จีเอ็มโอ : สิ่งมีชีวิตแต่งพันธุ์ . บรรณาธิการโดย
สุกัญญา สุนทรรส และวิเชียร ริมพณิชยกิจ. หน้า 61-73. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
งามตา วรินทร์านนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม* กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ . (2540). *เทคนิคการประมวลเอกสารเพื่อการวิจัย เอกสารประกอบการบรรยาย
ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- จินต์ทิพา นาคกุลนนท์. ซอลดา อติชาติสินธพ (2546). *พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารจีเอ็มโอ
กรณีศึกษานักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทในเขตกรุงเทพมหานคร .* ปริญญา
านิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล ,
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์.(2529) *การยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรชาวนาเมือง
จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์. (2543). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับการบริโภค
สิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.
ม.(การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539,2540) *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคลตำราชั้น
สูง* สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินท์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529) *การควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชน
ของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญเยาวชนไทย : รายงานการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ*

- ดารา ทีปะपाल. (2542). *พฤติกรรมผู้บริโภค = Consumer Behavior.* (เอกสารคำสอน)
กรุงเทพฯ : รุ่งเรือง- สารสนเทศพิมพ์
- บุญเดิม พันรอบ. (2526). *สังคมวิทยามนุษยวิทยา .* ชลบุรี . ภาควิชาสังคมวิทยา คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
- นพนธ์ สัมมา. (2523). *จิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร.*
ปริญญาานิพนธ์ . การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- นเรศ ดำรงชัย. (2543 ก). “สถานภาพจีเอ็มโอในปัจจุบัน” ใน เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง
จีเอ็มโอ: สิ่งมีชีวิตแต่งพันธุ. บรรณาธิการโดย สุกัญญา สุนทรสและวิเชียร ริมพณิชยกิจ .
หน้า 40-51.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- _____. (2543 ข). “สถานภาพจีเอ็มโอในปัจจุบัน” ใน GMOs มหัศจรรย์หรือมหันตภัยของ
สหสวรรค์. มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. หน้า 21-73.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- ปริญญา ณ วันจันทร์ (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษาใน
จังหวัดเชียงราย* ปริญญาานิพนธ์ (วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)) กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ปิยะศักดิ์ ชุ่มพฤษ. (2543). “เทคนิคการวิเคราะห์ GMOs.” ในเอกสารประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง
จีเอ็มโอ: สิ่งมีชีวิตแต่งพันธุ. บรรณาธิการโดย สุกัญญา สุนทรส และวิเชียร ริมพณิชยกิจ .
หน้า 9-19.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- พนาลัย อยู่สำราญ. (2535) . *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอน
ของครูผู้สอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา* ปริญญาานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ภาวดี ศิริบุรี. (2525). *องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมทางการสอนของอาจารย์
วิทยาลัยครูในกลุ่มนครหลวง.* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. (2522). *การวิจัยเพื่อจัดรูปแบบยุทธวิธีการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนา
ชุมชน.* ปริญญาานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

- ทัศนากทนต์. (2539). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูความเชื่ออำนาจภายในตน และความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กในเมืองและชนบท*. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ รุ่งฤดี พร้อมเพรียง. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการบริโภคอาหารกล่องสำเร็จรูปแช่แข็ง*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรชัย ปรานี. *ยุทธวิธีการฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์การเกษตร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา.(2545). *ปัจจัยระดับบุคคลและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครู* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ปรินญาณินพนธ์ (วท.ด.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- วินัย ดำสุวรรณ. (2542). *การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการมุ่งวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- วิชัย เขียดบัว. (2520). *ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . อัดสำเนา.
- ศุภวัลย์ พลายน้อย. (2530). *อิทธิพลของปัจจัยระดับบุคคลและปัจจัยด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการยอมรับการคุมกำเนิดในจังหวัดที่มีการคุมกำเนิดต่ำ*. ปรินญาณินพนธ์การศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมในการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ กระจายกลิ่น. (2527). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและปฏิบัติการฟันดี.ดี.ที เพื่อควบคุมยุงพาหนะนำเชื้อมาลาเรีย*. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2539). *พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior.)* พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- อภิชาติ ตี๋สมสุข . (2545) . *ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนผสมจากพืชที่ดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการตลาด
- อุบล เลี้ยววาริณ . (2534) . *ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร* . วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- อัญชนะนี้ วิทยารักษ์ บุนนาค. (2540). *การแสวงหาข่าวสาร ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เอื้อจิตต์ ล้อบุรณะ. (2519). *การสำรวจนวัตกรรมการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย* วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาเคมี มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- Atkinson, John W. (1954). *Introduction to Motivation*. New York : D Van Nostrand Company,
- Carlson,G. (1967). *Time and Continuity in Attitude Change* . The case of voting. Public opinion Quarterly.29 1-15;
- Gought, H.G. (1973). “ *Personality assessment in the study of population Fawelt,*” I.T (ca) Phychological perspectives. On population New York : Basic Books, 329-355; Inc.,
- Fotopolous C.& Krystallis A.(2002).*Organic product avoidance*. British Food Journal, 233-260.
- McClelland , David C. and others. (1961). *The Achievment Motive*. New York : Appellation Company,Inc.,
- Peter J.P.&Olson J.C. (1987). *Consumer behavior marketing strategy perspectives*. New York: McGrow-Hill Companies,Inc.
- Presser., H.A. (1976). “ *Measuring innovativeness rather than adoption ,*” Rural Sociology .40:193-201;
- Rogers,Everett M. (1983). *Diffusion of Innovations*. New York : The Free Press.
- Shaw, M.E. and J.M. Wrigh. (1985). *Scale for . the Measurement of Attitudes*. New York : McGraw-Hill,
- Schiffman,Leon G. and Kanuk,Leslie LaZar. (2000) . *Consumer Behavior*. 7th ed. New Jersey : Prentice-Hall,Inc.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวฉมาพร ชื่อสกุล ขจรบุญ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัด พิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 71/11 หมู่บ้านพงษ์เพชร ถนนงามวงศ์วาน เขตบางเขน จังหวัด กรุงเทพมหานคร 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่สารสนเทศ 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หน่วยบริการเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาชนบท ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ 113 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี 12120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518-2523	ประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินี
พ.ศ. 2524-2526	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชินี
พ.ศ. 2527-2529	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหอวัง
พ.ศ. 2531-2534	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาชีววิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2546-2551	ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ